

Arbetsmarknadsutsikterna våren 2014

JÄMTLANDS LÄN

Prognos för arbetsmarknaden 2014–2015

Text: Maria Salomonsson
Arbetsförmedlingen, Analysavdelningen
Eftertryck tillåtet med angivande av källa
2014-06-11

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Antalet sysselsatta ökar marginellt.....	4
Arbetslösheten minskar 2014 och fortsätter att minska 2015	4
Utmaningar på länets arbetsmarknad kvarstår	4
Konjunkturläget i Jämtlands län	6
Företagarna är fortsatt nedtonade trots förbättringar på arbetsmarknaden	6
Andra indikatorer talar för en fortsatt positiv utveckling.....	7
Prognos över sysselsättning och arbetslöshet.....	9
Antalet sysselsatta fortsätter att öka om än marginellt.....	9
Åldersstrukturen påverkar sysselsättningen i länet	10
Arbetslösheten fortsätter att minska.....	11
Stora lokala och regionala skillnader	12
Brist- och överskottsyirken.....	15
Näringsgrenar	19
Jord- och skogsbruk.....	19
Industri	19
Byggverksamhet	22
Privata tjänster	24
Offentliga tjänster.....	28
Befolkning och arbetskraft	31
Stor grupp utanför arbetskraften	33
Inskrivna arbetslösa vid Arbetsförmedlingen.....	37
Arbetslöshetens utveckling	37
Arbetslöshetens sammansättning	40
Inskrivna arbetslösa i utsatta grupper ökar	42
Arbetslösa med förgymnasial utbildning	44
Arbetslösa med funktionsnedsättning	44
Arbetslösa äldre 55-64 år.....	45
Utom europeiskt födda ökar	45
Utmaningar på länets arbetsmarknad	46
Bilagor	49
Bilaga 1. Metod och urval	49
Bilaga 2. Definitioner.....	51
Bilaga 3. Arbetslöshetens sammansättning	52

Sammanfattning

I Jämtlands län har arbetsmarknaden fortsatt att återhämta sig under 2013 och första halvåret 2014 med låga varsel, ökade lediga platser och sjunkande arbetslöshet. I arbetsförmedlingens undersökning i höstas var arbetsgivarna dämpade. Vårens undersökning visar att de fortfarande är något dämpade men ändå positiva. Kapacitetsutnyttjandet har ökat marginellt likaså har bristtalen ökat något. Arbetsförmedlingen bedömer med bakgrund av detta att den avmattning som skedde under senare delen av 2012 höll i sig första halvåret 2013. Under senare delen vände det något men från ett utsatt läge. En svag förbättring kommer att fortgå 2014 och 2015 om än från ett lågt utgångsläge.

Antalet sysselsatta ökar marginellt

Antalet sysselsatta i länet bedöms öka med 100 under 2014 vilket är ungefär samma bedömning som gjordes i höstas. Prognosen för 2015 är att sysselsättningen ökar med ytterligare 200. Prognosen för arbetskraften är att den kommer att minska framöver om inget förändras. På sikt leder detta till brist för arbetsgivarna både inom privat och offentlig sektor.

Arbetslösheten minskar 2014 och fortsätter att minska 2015

Minskningen av arbetslösheten vilken har pågått från 2011 förväntas fortsätta även fram till slutet av 2014 för att stanna på 5 200. Arbetslösheten 2014 bedöms fortsätta minska till strax under 5 000 år 2015. Detta motsvarar 8,2 respektive 7,9 procent av arbetskraften 2014 och 2015. Samtidigt som det är positivt att arbetslösheten minskar så visar sammansättningen att de som står långt ifrån arbetsmarknaden kommer att öka. Detta innebär samtidigt att varje individ kommer att ta mer resurser i anspråk av arbetsförmedlaren.

Utmaningar på länets arbetsmarknad kvarstår

På kortare sikt är det brist på arbetskraft med rätt kompetens som troligtvis kommer ha den största negativa effekten när konjunkturen förstärks ytterligare. I takt med att arbetslösheten minskar igen kan brist på viss kompetens öka ännu mer. Även om antalet inte är så stort just nu så handlar det ofta om nyckelkompetenser som kan ha en avgörande påverkan på företagens möjligheter till expansion och tillväxt i länet.

På lång sikt är den största utmaningen befolkningsutvecklingen. Den närmsta framtiden väntas pensionsavgångarna fortgå och öka medan påfyllnaden av ungdomar avtar. Detta skapar å andra sidan goda förutsättningar för många att komma in på arbetsmarknaden om man har

rätt kompetens. Brist på rätt utbildad arbetskraft hämmar rekryteringar och sysselsättning. I förlängningen så kan det få en avgörande betydelse eftersom det inte bara handlar om tillväxt och expansion i företag. Bristen omfattar även yrken som påverkar service, hälsa och välfärd för medborgarna. Framtida arbetskrafts- och kompetensförsörjning är alltså en utmaning för alla parter i länet att agera på.

En annan utmaning kopplat till ovanstående scenario är att förbättra förutsättningarna för dem som redan har det svårt att etablera sig på arbetsmarknaden även om en viss förbättring väntas på längre sikt. Med tanke på den negativa utvecklingen av länets tillgängliga arbetskraft och brist på rätt kompetens behövs alla resurser tas till vara. Följande grupper har identifierats som utsatta grupper i länet som bedöms ha svårt att finna en sysselsättning under prognosperioden 2014-2015:

- Personer med högst förgymnasial utbildning
- Ungdomar och särskilt de med bristfällig utbildning
- Utrikesfödda, särskilt födda utom Europa
- Personer med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga
- Arbetslösa personer 55-64 år

För dessa utsatta grupper krävs en rad kompetenshöjande insatser från samhällets sida, inte minst insatser för att höja utbildningsnivån hos dem med svag utbildningsbakgrund.

Konjunkturläget i Jämtlands län

Företagarna är fortsatt nedtonade trots förbättringar på arbetsmarknaden

Världsekonomin har fortsatt att återhämta sig under inledningen av 2014, och den utvecklingen väntas fortgå under de kommande åren. Denna återhämtning påverkar den svenska exporten positivt. Euroområdet återhämtar sig långsamt och utvecklingen ser olika ut i olika länder men Tyskland är en av tillväxtmotorerna. Den svenska konjunkturen förstärktes påtagligt under slutet av 2013 men ökningen av flera framåtblickande indikatorer har dämpats under inledningen av 2014. Detta talar för en påtaglig nedväxling av BNP-tillväxten under första kvartalet 2014. Det finns sedan förhoppningar att BNP-tillväxten åter växlar upp, vilket dock förutsätter att återhämtningen i världsekonomin fortsätter.

Det finns också en tydlig optimism hos företagen för de kommande åren. Bakom detta ligger förutom goda möjligheter till en stark inhemsk efterfrågan också att den svaga exportkonjunkturen förstärks undan för undan. Det finns goda förutsättningar att den inhemska ekonomin kan komma att utvecklas starkt under de närmaste åren. Hushållens realinkomstutveckling förblir god under både 2014 och 2015 samtidigt som deras förmögenhet fortsätter att öka.

Vårens undersökning bekräftar bilden av en fortsatt återhämtning i svensk ekonomi. I de allra flesta län ligger konjunkturindikatorn¹ på ett värde över 100 vilket visar att arbetsgivarna räknar med en fortsatt förstärkning av efterfrågan på deras varor och tjänster under det närmaste halvåret. I en del län har dock indikatorn minskat något jämfört med föregående undersökning. Bland annat i Jämtlands län som de privata arbetsgivarna har svagare förväntningar de första 6 månaderna 2014, än normalt.

¹ Arbetsförmedlingen introducerar en ny konjunkturindikator, läs mer i bilaga 2.

Diagram Arbetsförmedlingens konjunkturindikator för näringslivet, Jämtlands län, våren 2007 – våren 2014

Anm. Värderna över 100 visar ett starkare förväntningsläge än normalt och värden över 110 ett mycket starkare förväntningsläge än normalt. På motsvarande sätt visar värden under 100 ett svagare förväntningsläge än normalt och värden under 90 ett mycket svagare förväntningsläge än normalt.

Förra våren målade de upp en klart ljusare bild vilken ändrades redan hösten 2013. Inför 2015 är de fortsatt avvaktande. Detta kan tolkas utifrån frågan om efterfrågan på varor och tjänster under det närmsta halvåret och frågan om antalet anställda ett och två år framåt i tiden. Trots detta så är det generella arbetsmarknadsläget bättre och bedömningen är att det kommer att bli en svag ökning av sysselsättningen i länet och att arbetslösheten kommer att minska något.

Problemet är att många av dem som står långt ifrån ett arbete kommer att få svårt att etablera sig på arbetsmarknaden även när läget förbättras. Detta är dock inget unikt svenskt fenomen utan denna utveckling återfinns i nästan alla länder. Det innebär att risken är stor att man når en situation där hög arbetslöshet kombineras med stora rekryteringsproblem.

Andra indikatorer talar för en fortsatt positiv utveckling

Andra ledande indikatorer som talar för en fortsatt positiv utveckling för Jämtlands län är dels att arbetslösheten har sjunkit kontinuerligt sedan 2011. Länet ligger relativt sett någonstans i mitten av alla län när det gäller andelen arbetslösa. Även antalet lediga platser har ökat i Arbetsförmedlingens statistik. Varslen är också relativt sett låga eller normala jämfört med föregående år. Kapacitetsutnyttjandet ser mycket bra ut där andelen av de privata arbetsgivarna som anger att de inte kan öka sin produktion mer innan de måste rekrytera är hög jämfört med

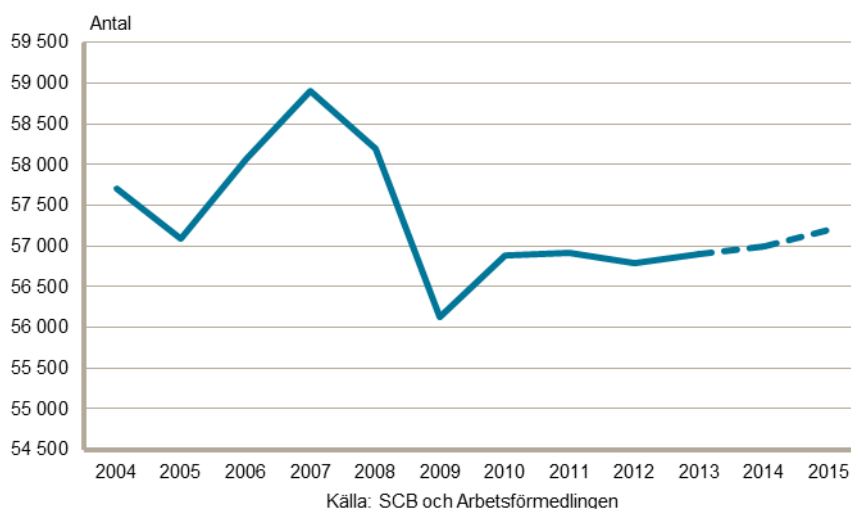
andra län. Samtidigt är andelen som anger ett för stort produktionsutrymme relativt sett låg jämfört med andra län. I slutändan tror de på en fortsatt ökning av antalet anställda. Anledningen till att den totala sysselsättningen inte ökar i samma omfattning är att det är många som samtidigt går i pension. Ålderstrukturen är den största utmaningen för arbetsmarknaden i länet då drygt 82 procent anger att de kommer att ersätta pensionsavgångarna inom fem år. Detta ställer till andra problem där företagarna upplever en brist när de ska rekrytera arbetskraft. Störst brist råder dock inom den offentliga sektorn med stark koppling till vård, skola och omsorg.

Prognos över sysselsättning och arbetslöshet

Antalet sysselsatta fortsätter att öka om än marginellt

Nedgången av sysselsättningen i Jämtlands län 2008-2009 speglar den kraftiga konjunkturunedgången och den ekonomiska krisen som drabbade inte bara Europa utan hela världsekonomin. Sysselsättningen i länet minskade med nästan 2 000 i åldern 16-64 år mellan 2008-2009. En viss återhämtning skedde efter det och bedömningen 2014-2015 är att sysselsättningen kommer att öka marginellt. Först med 100 personer fram till fjärde kvartalet 2014 och ytterligare 200 fram till fjärde kvartalet 2015. Arbetsmarknaden ser stabil ut men företagen verkar fortsatt försiktiga i sina bedömningar om framtiden även om de är positiva.

Diagram Sysselsatta i Jämtlands län, 2004 – 2015, prognos för åren 2014 och 2015

Anm. Sysselsatta avser förvärvsarbetande dagbefolkning (16-64 år) i november respektive år enligt Statistiska centralbyråns Registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS).

En fortsatt god inströmning av nya lediga platser visar att efterfrågan på arbetskraft är fortsatt gynnsam. En del arbetsgivare upplever brist när de ska rekrytera personal. Det är främst inom offentliga tjänster som bristen är som störst.

Väldigt få anger att de har för stort utrymme att i sin verksamhet och i vissa lägen behåller man hellre kompetensen tills efterfrågan ökar igen. Ungefär var fjärde arbetsgivare i privata näringslivet anger att de inte kan öka sin verksamhet innan de måste anställa mer personal. Andelen har även ökat de senaste fem mätperioderna. Detta antyder att företagen är nära att rekrytera och att varslen kommer vara fortsatt relativt normala eller låga. En del företag styr tillfälliga uppgångar med hjälp av bemanningsföretag för att förenkla anställnings- och upp-

sägningsprocesserna. Jämfört med övriga län ligger Jämtlands län i toppen bland de som anger högt kapacitetsutnyttjande. Var femte arbetsgivare inom privata näringslivet anger att de går för fullt medan andelen i riket ligger på 17 procent. Antalet lediga platser har ökat stadigt sedan 2013 och första halvåret 2014 vilket också tyder på att arbetsgivarna behöver arbetskraft. De lediga platserna som registreras hos Arbetsförmedlingen är långt ifrån alla lediga platser som finns på arbetsmarknaden. Generellt brukar ungefär 30-40 procent registreras hos Arbetsförmedlingen och övrig arbetskraft rekryteras genom till exempel bemanningsföretag eller andra nätverk. De första fyra månaderna har de lediga platserna främst funnits inom vård, omsorg, skola och restaurang. Varslen har varit något högre de första månaderna 2014 är de varit samma period 2013. Även om det är något högre så kan det även indikera ett normalare läge och bedöms vara fortsatt relativt normala eller få resterande 2014 och 2015. Det är långt ifrån alla som varslas om uppsägning som blir uppsagda eller arbetslösa. Av dem som varslas vet vi av erfarenhet att 60-70 procent blir uppsagda. Av de varslade är cirka 20 procent arbetslösa sex månader efter att varslet lades. Majoriteten av varslen de första fyra månaderna skedde främst i företag som utför tjänster och service.

Åldersstrukturen påverkar sysselsättningen i länet

Det är inte bara konjunkturen som påverkar länets sysselsättning utan även åldersstrukturen. De flesta ungdomar som inte har ett jobb är inskrivna som arbetssökande eller studerar. Studier är också en anledning till att många flyttar från länet. Just nu kommer det att märkas extra mycket då det är de som föddes kring 1990-talet som är i studerande ålder. Många väljer dessutom eftergymnasiala studier på andra orter utanför länet, främst storstadsregionerna. En annan aspekt som påverkar sysselsättningen är att länet har stora åldersavgångar även om många av de som är över 64 år väljer att jobba några år extra så visar mer långsiktiga prognoser att färre kommer att försörja fler. En annan effekt av de stora pensionsavgångarna på både kort och lång sikt är att bristtalen i Arbetsförmedlingens undersökning i länet totalt sett har minskat något men däremot ökar den i offentlig sektor. Där anger 65 procent av arbetsgivarna att de har upplevt en brist när de ska rekrytera personal. Jämtlands län ligger högst i landet. Det är främst inom vård och omsorg som bristen är stor. I det privata näringslivet har andelen som angett brist tillfälligt sjunkit från 22 till 17 procent men om konjunkturen förstärks kommer bristtalen att öka även där. I riket anger drygt 20 procent att de upplevt en brist vid rekrytering. Läs mer om detta längre fram i rapporten.

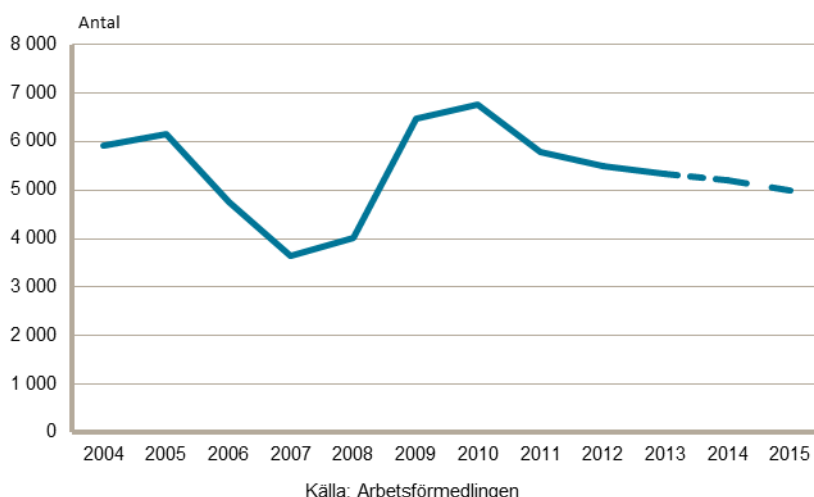
Arbetslösheten fortsätter att minska

Arbetslösheten i länet har generallt sett minskat från nästan 6 800 år 2010 till knappt 5 400 år 2013. I andel av arbetskraften motsvarar det 10,5 procent 2011 till 8,5 procent 2013.

Prognosen för fjärde kvartalet 2014 är att antalet kommer sjunka till cirka 5 200, och antalet kommer att fortsätta sjunka till strax under 5 000 år 2015. Detta motsvarar 8,2 respektive 7,9 procent av arbetskraften 2014 och 2015.

Det är positivt att antalet har sjunkit och att konjunkturen förbättrats vilket innebär att många återvänt till arbetsmarknaden. Men det finns också en annan sida där de stora ungdomskolorna födda kring 1990-talet nu flyttar för att studera, vilket självklart är positivt om de väljer att flytta tillbaka och arbeta efter utbildningen. En annan orsak till minskningen beror även på att de som är inskrivna i de äldre åldersgrupperna går i pension.

Diagram Inskrivna arbetslösa i Jämtlands län kvartal 4, 2004 – 2015, prognos för kvartal 4 2014 och 2015

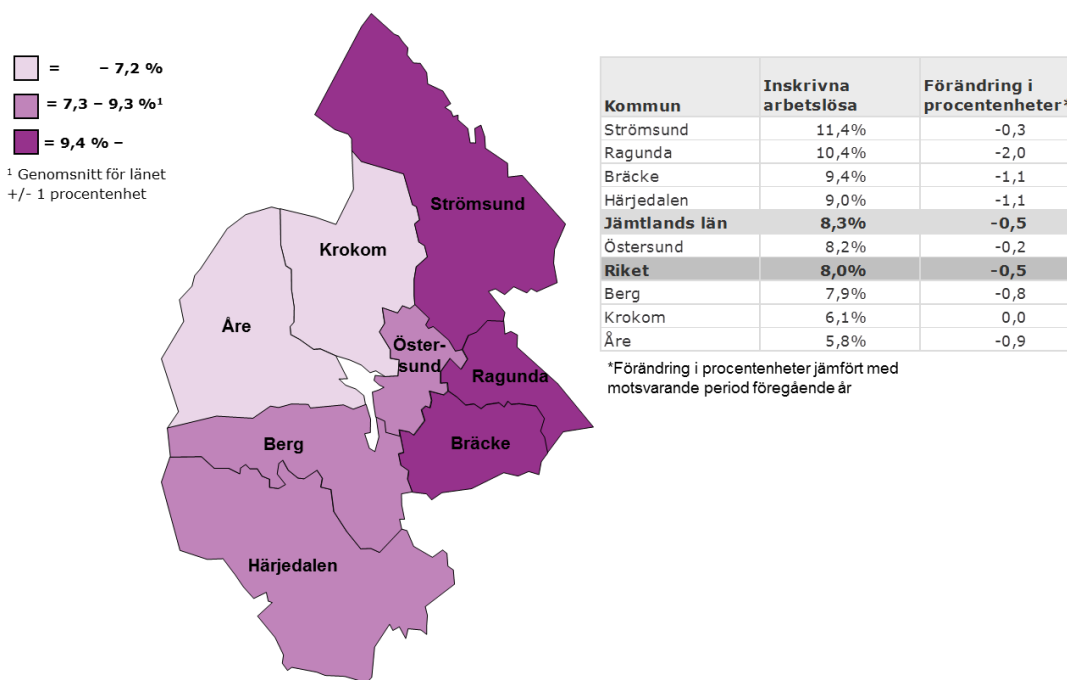
Anm. Inskrivna arbetslösa (16-64 år) är summan av öppet arbetslösa och deltagare i program med aktivitetsstöd.

Ett växande problem är att andelen inskrivna utgörs av grupper som har svårare att komma ut på arbetsmarknaden, även om konjunkturen skulle stärkas ytterligare. Det är grupper som står längre från arbetsmarknaden och har längre inskrivningstider. Den grupp som står för ökningen är de utomeuropeiskt födda medan de andra grupperna, 55-64 år, ungdomar, de med högst förgymnasialutbildning och personer med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, har minskat något eller varit oförändrade.

Stora lokala och regionala skillnader

I Jämtlands län finns stora inomregionala skillnader där andelen inskrivna arbetslösa var lägst i Åre kommun med 5,8 procent jämfört med Strömsunds kommun som hade den högsta andelen på 11,4 procent.

Karta Inskrivna arbetslösa kommunerna i Jämtlands län, april 2014 som andel (%) av den registerbaserade arbetskraften 16 – 64 år

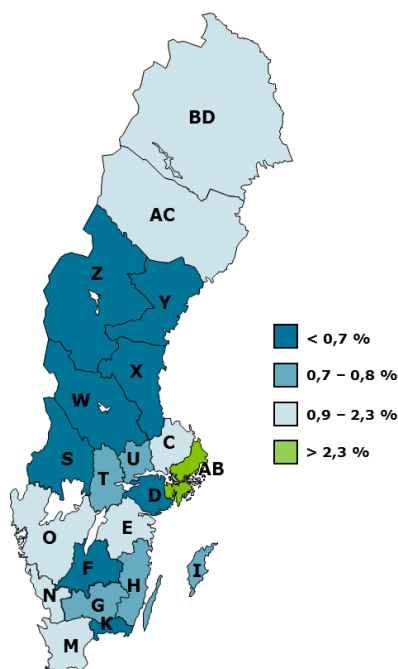

Förutom åldersstrukturen kan skillnaderna i länet även förklaras utav vilken typ av näringslivsstruktur som finns i kommunen. De kommuner som har ett brett utbud och variation i näringslivets branschstruktur, och med inriktning på tjänstesektorn har ofta lägre antal och andel arbetslösa än andra.

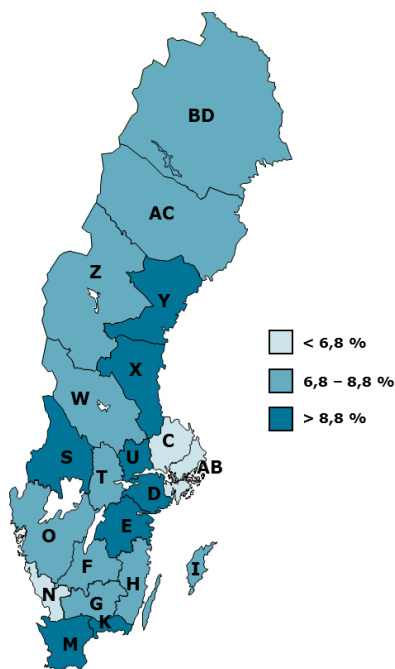
Även möjligheterna till att pendla spelar stor roll. Den största pendlingen inom länet sker till Östersund. Det är pendlingsmöjligheter via E 14 och tåglinjen som spelar stor roll. Det är fler som pendlar ut än in till länet och pendlingsnettot ligger på cirka - 900. Det är många som väljer att pendla till Norge, främst inom vård, service, utvinning och byggsektorn. En annan förklaring i dessa grupper är hur stort antal äldre, yngre och utrikesfödda som finns i kommunen där andelen i arbete generellt sett är lägre. Närheten till universitet och högskola kan också höja andelen arbetslösa då det finns många studerande som skriver in sig på förmedlingarna där man studerar.

Precis som det är stora skillnader mellan kommunerna på arbetsmarknaden i Jämtlands län så är det även skillnader mellan länen i riket. Förväntningarna på en ökad konjunktur det närmsta halvåret gäller hela Sverige men styrkan ser olika ut beroende på vilken typ av arbetsmarknad och vilket typ av näringsliv som finns. Sysselsättningen kommer att öka i landet men den största ökningen kommer att ske i storstadslänen. Störst ökning av sysselsättningen bedöms ske i Stockholms län och svagast, men ändå positiv utveckling bedöms ske i Jämtlands län. Grannlänen, Dalarnas-, Gävleborgs- och Västernorrlands län kommer ha en liknande sysselsättningsutveckling som Jämtlands län medan Västerbottens län ser något positivare på utvecklingen av sysselsättningen.

Karta Förväntad procentuell sysselsättningsförändring mellan kvartal 4 2013 och kvartal 4 2014

Karta Inskrivna arbetslösa som andel av registerbaserad arbetskraft, prognos kvartal 4 2014

AB	Stockholm	I	Gotland	U	Västmanland
C	Uppsala	K	Blekinge	W	Dalarna
D	Södermanland	M	Skåne	X	Gävleborg
E	Östergötland	N	Halland	Y	Västernorrland
F	Jönköping	O	Västra Götaland	Z	Jämtland
G	Kronoberg	S	Värmland	AC	Västerbotten
H	Kalmar	T	Örebro	BD	Norrbottn

För inskrivna arbetslösa som andel av den registerbaserade arbetskraften är prognosen att den kommer att vara 7,8 i riket och 8,2 i Jämtlands län fjärde kvartalet 2014. Gävleborgs- och Blekinge län bedöms hamna högst på 11,0 procent och lägst Uppsala län på 5,5 procent. De län som omger Jämtlands län, med hög arbetslöshet som i Gävleborgs- och Västernorrlands län kan dels förklaras av effekterna av en struktumvandling och ett tillskott av arbetskraft med kort utbildning. Det finns även en stor andel i utsatta grupper i dessa län. Västerbotten och Dalarnas län tror på en liknande utveckling som Jämtlands län när det gäller en förbättring av andelen arbetslösa. Den relativt sett låga arbetslösheten i Jämtlands län kan delvis förklaras av att de som är i arbetsför ålder flyttar, främst på grund av studier. En annan orsak kan vara att andelen som räknas in i utsatta grupper inte är lika stor som i vissa län ännu men gruppen ökar även Jämtlands län. Ytterligare en förklaring är att i Jämtlands län är andelen företagare stor jämfört med andra län. Många väljer att driva egna företag och en del kompinerar sitt företagande med en anställning, så kallade kombinatörer. För kombinatörer kan det vara års-säsongen som styr hur mycket man jobbar i företaget som till exempel, jord- och skogsbrukare eller turistföretagare.

Brist- och överskottsyirken

Även om sysselsättningen bedöms öka svagt så sker det hela tiden en omsättning på arbetsmarknaden, människor går i pension, byter jobb, utbildar sig, flyttar med mera. Inom vissa yrken är det dessutom kompetensbrist. I Jämtlands län svarade 17 procent av de privata arbetsgivarna angav att de har upplevt svårigheter att få tag på arbetskraft när de försökt att rekrytera personal. Inom offentliga tjänster angav hela 65 procent att de upplevt brist när de skulle rekrytera personal.

Tabellen visar brist- och överskottsyirken i Jämtlands län. Bristyrken kan variera över tid och kräver ofta längre utbildning. När det gäller överskottsyirken är de ofta återkommande då många registrerar in sig på dessa yrken. Anledningen till detta är att det ofta är ett första jobb som i de flesta fall inte kräver någon högre utbildning. Det är också oftast stor omsättning på arbetskraften då det är en viktig inkörsport för unga på arbetsmarknaden. Ungdomarna arbetar en kortare period och därefter utbildar de sig och går vidare till andra yrken. Tabellen visar en bedömning av arbetsmarknadsläget för ett urval av yrken i länet under 2014 och 2015.

Arbetsmarknadsläget för ett urval av yrken i Jämtlands län under det närmaste året

Bristyrken

Kockar
Läkare
Förskollärare
Psykologer
Specialpedagoger
Sjuksköterskor; barn, distrikt, akut, geriatrik
Receptarier
Lastbilmekaniker
Gymnasielärare i yrkesämnena
Civilingenjörer, bygg och anläggning
Mjukvaru- och systemutvecklare
Testare och testledare

Överskottsyirken

Frisörer
Städare, vaktmästare
Försäljare, dagligvaror
Försäljare, fackhandel
Personliga assistenter
Köks- och restaurangbiträden
Barnskötare, Fritidsledare,
Elevassistenter
Vårdbiträden
Lagerarbetare
Truckförare
Maskinoperatör; pappers och trävaruindustri

Tabellen visar en bedömning av arbetsmarknadsläget våren 2015 för ett urval av yrken i länet.

I näringslivskapitlet längre fram beskrivs utförligare inom vilka yrkesgrupper bristen finns. En viss omsättning sker dock beroende på konjunkturläget och på förändringar i näringslivsstrukturen. Dessa bedömningar gäller det närmsta året men vill man ha lite mer långsiktiga prognoser av yrken finns information på Arbetsförmedlingens hemsida² eller i SACO: rapport framtidsutsikter³.

² Arbetsförmedlingen.se/Startsida/För arbetssökande/Yrke och framtid/Yrkeskompassen

³ Jobbchanserna om 5 år - I Framtidsutsikter - Arbetsmarknaden för akademiker år 2018 presenterar SACO-förbunden prognoser för hur arbetsmarknaden för ett antal akademikeryrken kommer att se ut år 2018. <http://www.saco.se/Global/Dokument/Trycksaker/Rapporter/Framtidsutsikter>

Bristen ställer till problem

Konsekvenserna av bristen ställer till problem för arbetsgivarna. Några lyckades inte rekrytera och för dem som till slut lyckades tog det längre tid än vad de beräknat. Några av arbetsgivarna som lyckades få tag på arbetskraft angav också att de fick sänka kraven på utbildning och yrkeserfarenhet. De flesta angav att befintlig personal fick jobba mer men i vissa fall tackade några nej till beställningar där de inte klarade av att täcka upp bemanningen. Andra lösningar som arbetsgivarna angav är att man väljer att internutbilda befintlig personal eller hyra in kompetens eller tjänsten. Många gånger kanske bristen inte handlar om stora antal men för små och mellan stora företag kan avsaknaden av nyckelkompetensen hämma tillväxten av företaget⁴. Några var tvungna att tacka nej till order och minska produktionen. Andra konsekvenser kunde också vara att en planerad expansion av verksamheten sköts på framtiden. Bristen kanske inte alla gånger handlar om ett stort antal tjänster utan snarare om specialkompetenser och nyckelpersoner för verksamheten som i vissa fall kan vara avgörande om företaget kommer att kunna växa eller inte.

Samma yrke kan ha både brist och överskott samtidigt

Ett flertal yrken inom några av branscherna kan visa ett överskott på arbetskraft samtidigt som arbetsgivarna anger brist. Detta kan dels förklaras av att vissa yrken inte bara kräver en utbildning utan även erfarenhet som till exempel Skogsmaskinförare eller Kock. Andra faktorer som påverkar brist och överskott i dessa två yrken kan även handla om valutakurser. Valutakursen påverkar bland annat vart man väljer att resa men även export av varor. Virkespriser kan till exempel göra att skogsägarna avvaktar att avverka vilket kan skapa ett tillfälligt överskott på skogsmaskinsförare eller tvärtom så kan bristen bli akut vid en kraftig storm med många fällda träd. När det gäller kockyrket i länet är det till stor del knutet till vinterturism i fjällvärlden. Förutom valutakursen för turisterna påverkar ju även snömängd och väder besöksnäringen i fjällen med allt vad det innebär.

Inom vissa yrken kan en brist bestå i att det inte finns någon med licens eller certifikat på en viss truckmaskin eller svetsutrustning. Inom vissa yrkesutbildningar och legitimationsyrken krävs många gånger en längre praktikperiod innan man får en giltig legitimation som i praktiken innebär att företaget måste avsätta tid och resurser för den person de tar in. I mindre företag kan detta ofta innebära problem då marginalerna för lönsamheten är väldigt små. Det blir ett dubbelt dilemma då arbetsgivarna gärna vill anställa någon med erfarenhet.

Brist och överskott skiljer sig i olika delar av länet och landet

Brist och överskott på yrken kan se olika ut i olika delar av landet precis som det kan skilja sig i olika delar av länet. Det kan bland annat bero på vilken inriktning av yrket det gäller. Som

⁴ I Småföretagarbarometern för Jämtlands län svarade 18 procent att bristen på arbetskraft är ett tillväxthinder. Källa; <http://www.foretagarna.se/Opinion/Nyhetsarkiv/2013/November/Smaforetagarbarometern-host-2013-Bred-aterhamtning-i-smaforetagskonjunkturen/> (140528)

exempel kan nämnas lärare med olika ämnen eller civilingenjörer med olika inriktning. En annan anledning kan vara regionala skillnader i arbetsmarknadsläget. Det kan vara lättare att hitta ett jobb i städerna och tätorterna än ute i gles- och landsbygden till exempel. Yrkeskompassen på Arbetsförmedlingens hemsida visar bedömning av 200 yrken och hur det ser ut i olika delar av landet.

I de delar av länet som har mindre arbetsmarknader och domineras av gles- och landsbygd kan det ibland vara svårt att rekrytera till yrken som kräver högre utbildning. Arbetsgivare på större arbetsmarknader konkurrerar med bättre löner och större möjlighet till karriärvägar. Detta leder också till

”På sikt kan bristen hämma både tillväxt, service, hälsa, välfärd och rättsäkerhet för både arbetsgivare och medborgare om inte arbetsgivarna hittar arbetskraft med rätt kompetens.”

en typ av brist, det kanske inte rör sig om några större antal men det kan vara av stor betydelse då det kan vara en avgörande nyckelkompetens för arbetsgivaren. Svårigheten i att rekrytera kan leda till att arbetsgivaren avstår eller sänker sina krav vilket kan hämma utvecklingen av företaget och arbetsmarknaden på sikt. Exempel på sådana yrken kan vara arkitekt, ingenjör och systemutvecklare. En del bristyrken kanske inte påverkar tillväxten men däremot service, säkerhet och välfärd för medborgarna i samhället, särskilt i gles- och landsbygdskommuner. Exempel på bristyrken är distriktssköterska och läkare.

Brist eller överskott beroende på säsong

I de områden av länet där vinterturismen dominerar stora delar av arbetsmarknaden uppstår dubbla problem beroende på säsong. Under vinterhalvåret uppstår brist på specifika yrken som till exempel kock med erfarenhet, taxiförare, bagare, konditor samt yrken kopplade till kroppsvård. Hotell och stugbyar upplever att det saknas städare under bytardagarna som vanligtvis är lördagar och söndagar. Under sommarhalvåret uppstår ett visst överskott inom vissa yrken som exempelvis massörer och liftskötare. Tidigare försök att kombinera olika yrken, som till exempel skogsarbetare och liftskötare, för att mildra säsongsarbetslösheten har genomförts men utan större framgångar.

En dold brist inom vissa yrken?

En annan trend som börjar märkas i Jämtlands län, främst i de glesare delarna är att enmans- eller fåmansföretagerna går i pension och lägger ned sitt företag istället för att sälja. Det är de mindre hantverksföretagen som till exempel målare, snickare eller frisörer det handlar om. Tvärtemot kan det vara överskott i de större tätorterna i samma yrkesgrupp men viljan och möjligheten att pendla och flytta kanske inte finns. Det är en stor grupp skogsägare över 65 år som fortfarande arbetar och vilken typ av brist det blir är svårt att säga.

Pensionsavgångarna ger vägar in på arbetsmarknaden

Ökningen av arbetskraftsbristen hämmades tillfälligt av lågkonjunkturen 2008-2009 men när den sedan tar fart igen kommer bristtalen att öka. Läger man till pensionsavgångarna så blir bristen på arbetskraft ännu mer markant. Cirka 82 procent av de intervjuade företagen svarade att pensionsavgångarna om fem år kommer att ersättas⁵. Drygt var tionde anställd kommer att ersättas med högre kompetens än vad anställningen kräver idag. 43 procent tror att de kommer att ha fler anställda om fem år än idag. 43 Procent tror att antalet kommer att vara oförändrat medan 14 procent tror på färre antal anställda om fem år. Störst pensionsavgångar kommer att ske inom vård och omsorg och där är bristtalen redan höga.

⁵ Hösten 2013 fanns tilläggsfrågor om pensionsavgångar och ersättningsrekryteringar om 5 år. Det är andra gången frågan ställs och kommer att återkomma varje höst.

Näringsgrenar

Jord- och skogsbruk

Jordbruk, skogsbruk och fiske sysselsatte⁶ nästan 2 400 personer vilket utgör drygt 4 procent av Jämtlands läns totalt sysselsatta i åldern 16-64 år. Under de senaste 5 åren, 2007-2012, har sysselsättningen i princip varit oförändrad. De största yrkena i näringen är djuruppfödare, djurskötare, skogsarbetare, skogsmaskinförare, skogsmästare. Inom jord- och skogsbruket var det drygt 35 procent av de intervjuade arbetsgivarna som angav att de kan öka produktionen mer innan de måste anställa. Det är främst de mindre företagen som går för fullt. I undersökningen var det cirka 7 procent som tyckte att de upplevt en brist när de skulle rekrytera arbetskraft. Förväntningarna som företagen hade i höstas, då de var ganska negativa, visade sig bli bättre än förväntat. Kommande halvår så har de höjt sina förväntningar rejält och majoriteten er positivt på utveckling andra halvåret 2014. En förklaring när det gäller jordbruket kan vara att lönsamheten i företagen är dålig och investeringarna ligger på en relativt låg nivå. Trots det så verkar lantbrukarna trivas bra med sina jobb⁷.

Motsvarande undersökning bland skogsägarna 2013⁸ visar ett tungt år för skogsindustrin. Den starkare kronan och allmän lågkonjunktur i stora delar av världen har inneburit tuffare konkurrens. Hårt pressade sågverk, prissänkningar på massa samt en högt värderad krona leder till prissänkningar på massaved och timmer för skogsbruket i länet. Trots det upplever nästan hälften av skogsägarna att lönsamheten är tillfredställande och att de tror att det är fortsatt lönsamt att investera. Förutsättningarna ändrades drastiskt för delar av Jämtlands län i december 2013 då stormen Ivar drog in över länet. Konsekvenserna av detta är bland annat att avverkningsarealen har ökat. Förutom Jämtlands län så drabbades även delar av Västernorrland och Gävleborgs län.

Inom jord och skogsbrukssektorn i Jämtlands län är var tredje sysselsatt i näringen över 65 år⁹, det handlar främst om skogägarna som står inför en stor generationsväxling.

Antal sysselsatta i branschen bedöms öka något oförändrad 2014 och 2014. I och med stormarna har bristen på skogsmaskinsförare och skogsrojjare ökat något.

Industri

Industrisektorn sysselsatte år 2012 drygt 4 700 personer vilket utgör drygt 8 procent. Tillverkande industri stod för en stor del av alla varsel och uppsägningar som skedde under lågkonjunkturen 2008-2009 och man har inte lyckats återhämta sig till sysselsättningsnivåerna innan lågkonjunkturen. De senaste 5 åren har sysselsättningen minskat med drygt 2 000. Flest

⁶ Källa: SCB, RAMS 2012 16-64 år

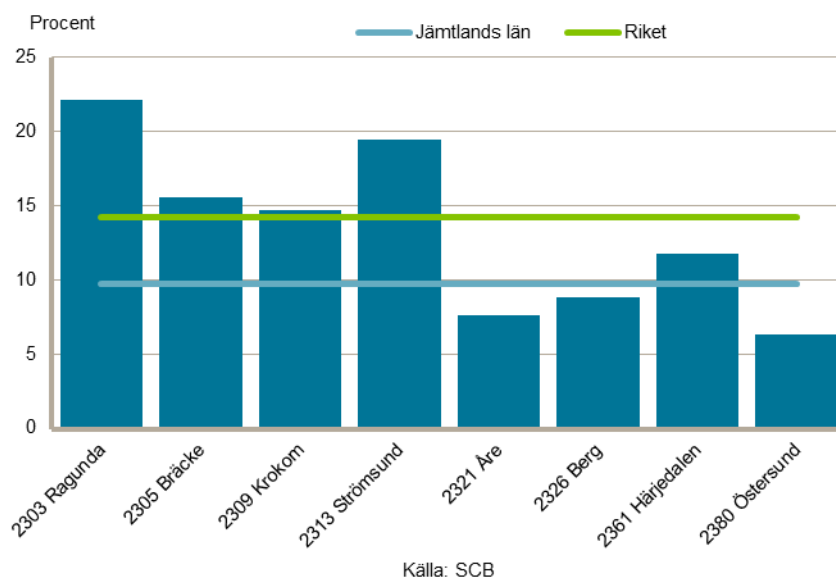
⁷ LRFKONSULT; <http://www.lrfkonsult.se/PageFiles/1965/Lantbruksbarometern%202014.pdf/> (140530)

⁸ LRFKONSULT; <http://www.lrfkonsult.se/press/Nyheter/Lantbruksbarometern-2013/> (131127)

⁹ Källa: SCB, RAMS 2011 65+ år

sysselsatta finns inom elektronik-, trä-, metallvaru- och livsmedelstillverkning. De största yrkena är verkstadsmekaniker, svetsare, processoperatör inom trä, massa och papper, maskinoperatör trävaruindustri, betongarbetare, montörer inom el, tele, metall, gummi och plast.

Diagram Andel förvärvsarbetande inom industrin per kommun i Jämtlands län

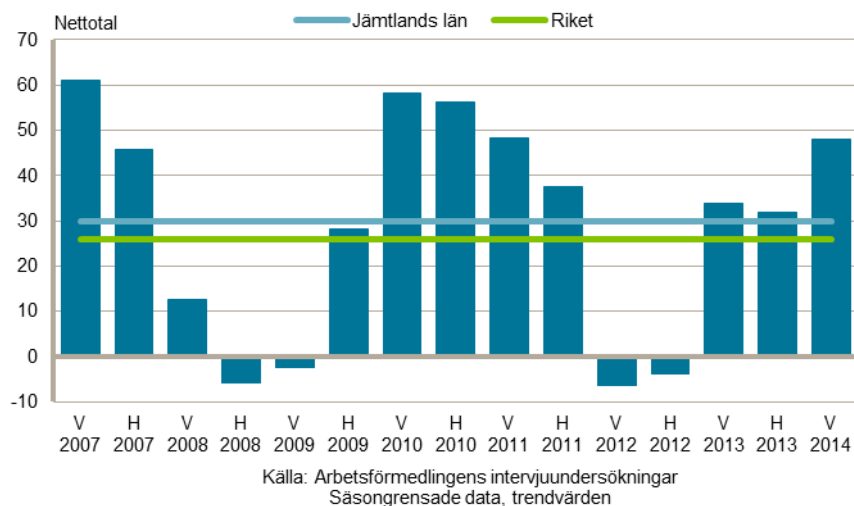
Anm. Andel av den förvärvsarbetande dagbefolkningen (16-64 år) i respektive kommun som är verksam inom industrin, enligt RAMS 2012.

Andelen arbetsgivare som angett brist på arbetskraft var 26 procent och har därmed ökat jämfört med förra våren då andelen var nere på 5 procent. Industrin i gles och landsbygdskommuner har oftast inga svårigheter att rekrytera arbetskraft förutom till vissa nyckelpositioner. Då är det främst personer med högre utbildning som till exempel Civilingenjör inom konstruktion och maskiningenjör men det rör sig oftast endast om enstaka personer. Bristen kan hämma tillväxten i företaget på sikt. Exempel på andra bristyrken är byggnadsplåtslagare, maskiningjörer och maskintekniker.

Industrin optimistiska

Hösten 2013 var branschen något dämpad men vårens undersökning visar en optimism inför 2014 och de ligger högt över det historiska genomsnittet.

Diagram Förväntad efterfrågeutveckling inom industrin under de kommande sex månaderna, Jämtlands län, våren 2007 – våren 2014

Anm. Nettotalen beräknas som andel arbetsställen som bedömer att efterfrågan på deras varor/tjänster kommer att öka under kommande sex månader minus andel arbetsställen som bedömer att efterfrågan kommer att minska. De heldragna linjerna i diagrammet är medelvärden av nettotalen för riket respektive länet enligt Arbetsförmedlingens intervjuundersökningar våren 2007 – våren 2014.

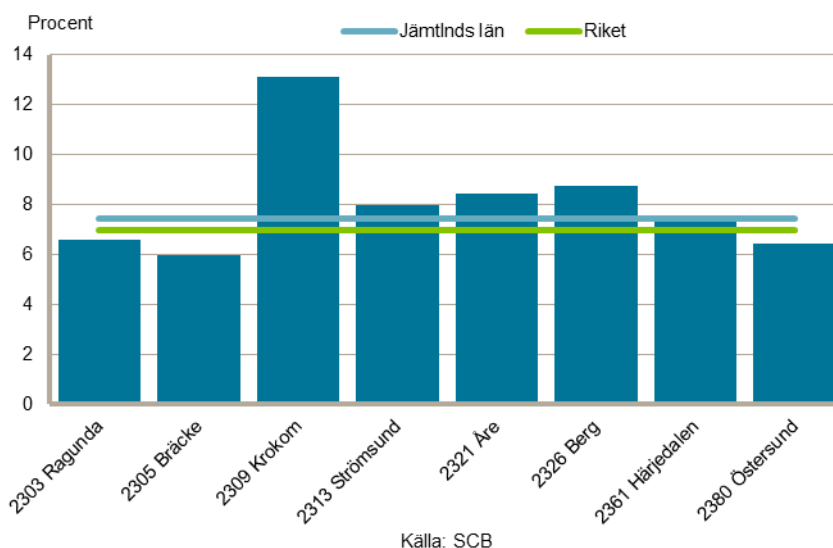
Andelen som angav att de inte kunde öka sin produktion mer än noll procent var 14 procent. Det är en ökning jämfört med mätningarna 2013 då både vår och höstundersökningarna låg på 4-5 procent.

Bedömningen av sysselsättningen är att den kommer att vara oförändrad under både 2014 och 2015. Branschen trodde på en stark uppgång förra våren men tyvärr skedde inte det. I höstens undersökning hade de dämpat sina förväntningar men det gick bättre än de trodde och i vårens undersökning är det mycket positiva inför slutet av 2014 och 2015.

Byggverksamhet

Byggnadsverksamheten sysselsatte¹⁰ drygt 4 200 personer, vilket utgör drygt 7 procent av den totala sysselsättningen i länet. Under de senaste 5 åren har byggbranschen ökat med nästan 200 sysselsatta. De största yrkesgrupperna är träarbetare, snickare, VVS-, montörer-, installationselektriker, anläggningsmaskinsförare.

Diagram Andel förvärvsarbetande inom byggverksamhet per kommun i Jämtlands län

Anm. Andel av den förvärvsarbetande dagbefolkningen (16-64 år) i respektive kommun som är verksam inom byggverksamhet, enligt RAMS 2012.

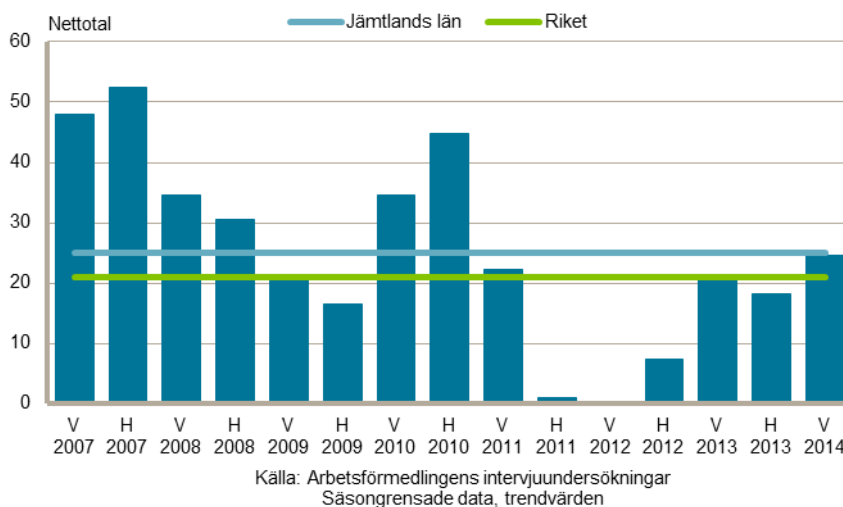
I byggbranschen anger 57 procent av företagen att de inte kan öka sin produktion mer än 10 procent innan de måste anställa, vilket visar att de flesta har gått på högvarv den senaste tiden. Andelen företag som anger att de har upplevt en brist när de ska rekrytera var endast 9 procent vilket kan vara lite missvisande då det gällde vintersäsongen, vilket egentligen är lågsäsong för byggverksamheten. Däremot uppgav 37 procent i höstens undersökning att de upplevt en brist när de skulle rekrytera arbetskraft under förra sommaren vilket är ovanligt högt om man tittar på de senaste mätningarna. Senaste perioden som bristen var så hög var hösten 2008. Exempel på bristyrken är bygg-, grov- och tunnplåtslagare, civilingenjörer inom bygg och anläggning, byggnadsingenjörer och byggnadstekniker, betongarbetare, murare, plattsättare i kombination med golvläggare. Ett annat yrke är installationselektriker men här finns samtidigt många lärlingar som behöver komma ut och få erfarenhet. Sysselsättningen inom byggbranschen bedöms öka något 2014 och 2015.

¹⁰ Källa: SCB, RAMS 2012 16-64 år

Byggsektorn är positiv

De intervjuade arbetsgivarna inom byggverksamheten är positiva i vårens undersökning än vad de var i höstas. Förväntningarna är högre i länet än riket.

Diagram Förväntad efterfrågeutveckling inom byggverksamhet under de kommande sex månaderna. Jämtlands län, våren 2007 – våren 2014

Anm. Nettotalen beräknas som andel arbetsställen som bedömer att efterfrågan på deras varor/tjänster kommer att öka under kommande sex månader minus andel arbetsställen som bedömer att efterfrågan kommer att minska. De heldragna linjerna i diagrammet är medelvärdet av nettotalen för riket respektive länet enligt Arbetsförmedlingens intervjuundersökningar våren 2007 – våren 2014.

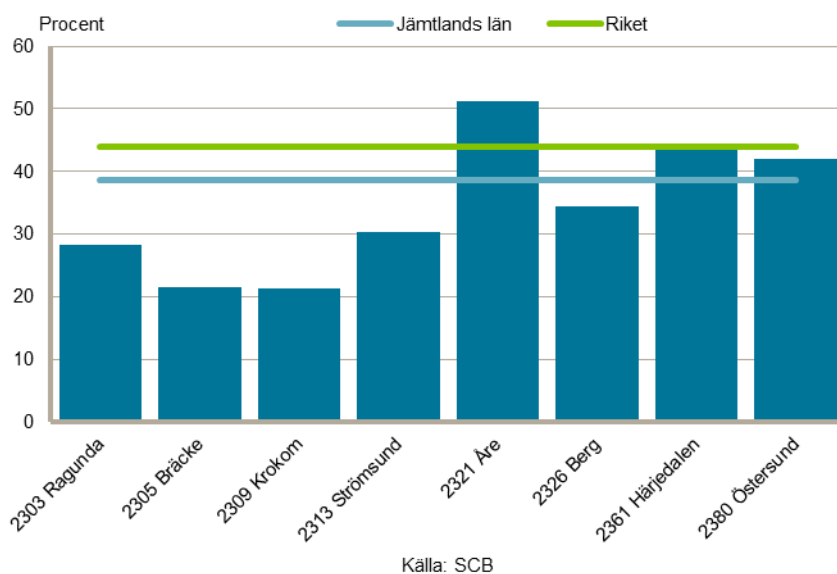
Anledningen till de höga förväntningarna kan man spåra i byggbarometern där den totala igångsättningsvolymen ökade mellan maj 2013 och april 2014 med 132 procent jämfört med samma period ett år tidigare. Uppdelat på de olika delmarknaderna visade att igångsättandet på bostadsmarknaden minskade med 8 procent vilket kan förklaras av att många projekt sattes igång under hösten. Inom delmarknaden lokaler ökade byggstarterna med 274 procent. Anläggningsmarknaden bidrog också positivt till byggutvecklingen och ökade med 217 procent under innevarande period jämfört med samma period ett år tidigare. Det är framförallt vindkraft och skidliftar som kommer att byggas.¹¹ Många som jobbar inom yrken kopplade till anläggningsmarknaden veckopendlar till stora anläggningsprojekt som ofta finns kring storstadsregioner inte bara i Sverige utan även Norge.

¹¹ Sveriges byggindustrier; <http://www.byggtermometern.se/lan/jamtland> 60 (140528)

Privata tjänster

Flest antal sysselsatta finns inom den Privata tjänstesektorn där det var ca 22 000 sysselsatta år 2012, vilket utgör omkring 39 procent av Jämtlands läns arbetsmarknad¹². Den privata tjänstesektorn är den största branschen men sysselsättningen har varit oförändrad de senaste 5 åren.

Diagram Andel förvärvsarbetande inom privata tjänster per kommun i Jämtlands län

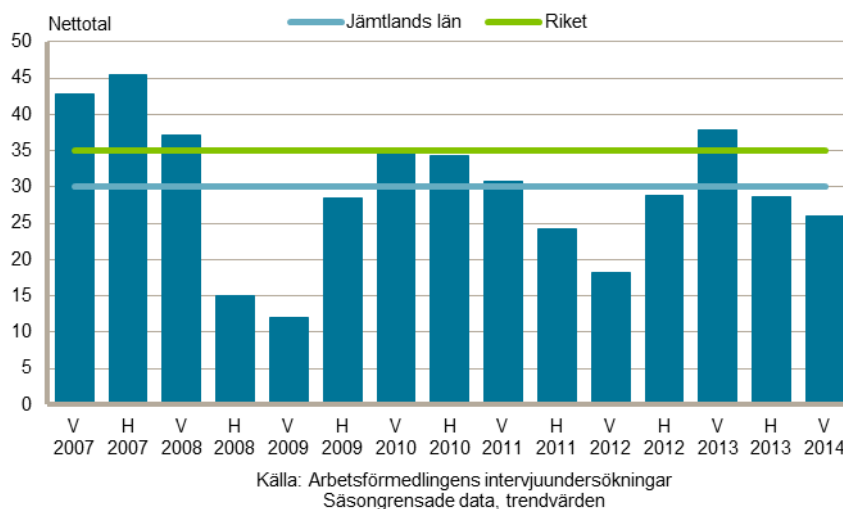
Anm. Andel av den förvärvsarbetande dagbefolkningen (16-64 år) i respektive kommun som är verksam inom privata tjänster, enligt RAMS 2012. I privata tjänster ingår handel, transport, hotell och restaurang, information och kommunikation, finansiell verksamhet och företagstjänster samt personliga och kulturella tjänster.

Har dämpat sina förväntningar

Andelen företag som anger att de går för fullt har ökat jämfört med den senaste undersökningen. Vart tredje företag inom privata tjänster anger att de inte kan öka sin produktion mer innan de måste anställa. Branschens höga förväntningar på konjunkturen infriades inte fullt ut och utfallet hamnade något lägre än företagets bedömning. I vårens undersökning har arbetsgivarna inom de privata tjänsterna trots det höjt sina förväntningar något för det kommande halvåret. De ser även fortsatt positivt på konjunkturen. Sysselsättningen inom hela sektorn med privata tjänster förväntas generellt att vara oförändrad under 2014 och öka något 2015.

¹² Källa: SCB, RAMS 2012 16-64 år

Diagram Förväntad efterfrågeutveckling inom privata tjänster under de kommande sex månaderna, Jämtlands län, våren 2007 – våren 2014

Anm. Nettototalen beräknas som andel arbetsställen som bedömer att efterfrågan på deras varor/tjänster kommer att öka under kommande sex månader minus andel arbetsställen som bedömer att efterfrågan kommer att minska. De heldragna linjerna i diagrammet är medelvärden av nettototalen för riket respektive länet enligt Arbetsförmedlingens intervjuundersökningar våren 2007 – våren 2014.

Personliga och kulturella tjänster, Hotell och restaurang sysselsatte nästan 5 400 under 2012, vilket utgör ca 9 procent av antalet sysselsatta. Utfallet på höstens förväntningar blev något sämre än Hotell- och restaurangbranschen förutspådde. Branschen ser trots det ljus på 2014 och 2015. Nästan var femte arbetsgivare anger att de har ett högt kapacitetsnyttjande.

De vanligaste yrkena i branschen är köks-och restaurangbiträden, städare, fastighetsskötare, kockar, baristor, cafébiträden, receptionister och bagare och konditor.

Under vintersäsongen uppstår även ett ökat behov av taxiförare, bagare, konditorer samt yrken kopplade till kroppsvård. Hotell och stugbyar upplever till och med svårighet att hitta städpersonal under bytardagarna som vanligtvis är lördagar och söndagar.

Drygt 27 procent har an-

gett brist på arbetskraft. Exempel på bristyrken generellt är à la carte kockar med erfarenhet och rutinerad serveringspersonal. Under vintersäsongen uppstår även ett ökat behov av taxiförare, bagare, konditorer samt yrken kopplade till kroppsvård. Hotell och stugbyar upplever till och med svårighet att hitta städpersonal under bytardagarna som vanligtvis är lördagar och söndagar.

Handel och kommunikation: parti-, detaljhandel, transport, magasinering. Branscherna sysselsatte år 2012 drygt 9 700 personer, vilket utgör omkring 17 procent av antalet sysselsatta i länet. **Handeln**s höga förväntningar i höstas uppfylldes inte alls och handeln

gick sämre än förväntat. Trots det så har de positiva förhoppningar inför kommande sommarsäsong. Vart tredje företag anger att de inte kan öka sin produktion alls innan de måste anställa. De största yrkena inom handeln är försäljare inom dagligvaror och fackhandel och det är också där den största omsättningen av arbetskraften sker. Det finns även många bilmekaniker och företagssäljare i branschen. Handeln är kanske den bransch som är mest känslig för konjunktursvängningar. Försäljningen i handeln styrs bland annat av hushållens framtidsförväntningar och utvecklingen av deras reala disponibla inkomster. Hushållens konfidensindikator visar på optimistisk tilltro till den svenska ekonomin och utvecklingen på arbetsmarknaden. Konjunkturinstitutets konfidensindikator för detaljhandeln är också ganska positiva på riksnivå. Förväntningarna på försäljningen de närmaste månaderna är fortfarande optimistiska, men har justerats ner en aning.¹³ Det som lyfter handeln i länet är till stor del gränshandeln och de norska turisterna. Drygt 6 procent i branschen har angett svårighet att få tag på arbetskraft. Ett yrke där det är brist är inköpare, det handlar inte om så många men det är en viktig nyckelkompetens i ett företag.

Arbetsgivarnas låga förväntningar inom **information- och kommunikationsbranschen** blev marginellt bättre än de förutspått och de ser något ljusare på den närmsta framtiden. Var tredje arbetsgivare anger att de inte kan öka produktionen mer innan de måste anställa fler. Branschen är delvis ihopkopplad med vissa delar av Callcenterverksamheten som handlar om inkommande supportsamtal. De största yrkena i branschen är mjukvaru- och systemutvecklare, informatörer och helpdesktekniker och supporttekniker. Drygt 22 procent anger brist på arbetskraft. Arbetsgivarna anger brist på IT-arkitekter, testare, testledare, systemförvaltare och systemadministratörer.

Transportbranschen sysselsätter drygt 2 700. De vanligaste yrkena i branschen är lastbilsförare, brevbärare, taxiförare och bussförare. De intervjuade arbetsgivarna inom transport var något negativa i höstens undersökning men det gick mycket bättre än de trodde. De har höjt sina förväntningar på utvecklingen 2014 och 2015. Drygt var fjärde arbetsgivare anger att de inte kan öka sin produktion alls innan de måste anställa. Transportbranschen är beroende av hur det går för både industrin och skogsnäringen. Det händer också att transportföretag blir av med uppdrag men det betyder inte att arbetstillfällena försvinner utan att tjänsten fortfarande ska utföras i länet fast av en annan arbetsgivare. Ett exempel är upphandling av kollektivtrafik och busstrafik. Drygt 23 procent av de intervjuade arbetsställena upplever brist när de ska rekrytera arbetskraft. I vissa delar av länets gles- och landsbygdskommuner har man inom persontransporter upplevt viss brist på chaufförer. Bristen på taxichaufförer blir extrem i fjällvärlden när vintersäsongen drar igång. Inom maskin- och transportsektorn finns även en åldrande entreprenörskår, framförallt buss-, skogsmaskinsförare och chaufförer av timmerbilar vilket medför ett ökat behov av arbetskraft och övertagande av entreprenader. En viss brist på lastbilmekaniker finns också. Arbetsgivarna i branschen anger en oro för kravet på yrkeskompetensbevis för yrkesförare. Kravet på yrkeskompetensbeviset träder i kraft 10 september 2015 för persontransporter med buss och för att köra godstransporter med tung lastbil gäller

¹³Källa; <http://www.konj.se/1052.html> (140531)

september 2016. För att få det krävs utbildning som det är tveksamt om alla kommer att genomföra. De tror att de äldre bussförarna inte kommer att ta YKB och därför kommer det att bli en brist på dessa förare, några företag har signalerat att kostnaden för YKB är hög för företaget.

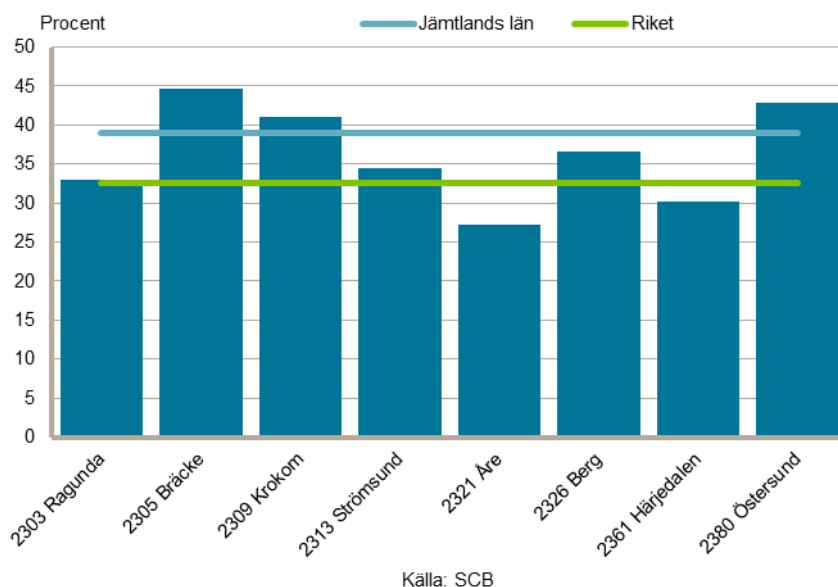
Företagstjänster, fastighetsverksamhet, finans och försäkringsverksamhet sysselsatte år 2012 drygt 6 800 personer, vilket utgör omkring 11 procent av sysselsättningen i länet. Var femte arbetsgivare anger att de nyttjar sina resurser fullt ut och att de inte kan öka sin verksamhet mer innan de måste anställa. Den finansiella sektorns utveckling gick som de förväntat. De är fortsatt positiva men tror på en något ljusare utveckling under 2015. Finansiell verksamhet och företagstjänster eller Callcenter företagen är stora i Östersund. Det råder en relativt hög efterfrågan och många behöver arbetskraft. De företag som erbjuder tjänster inom helpdesk och support och annan samhällsinformation ser dock en minskad inströmning av uppdrag, mycket på grund av den snabba utvecklingen av mobiltelefonitekniken. Sektorer som utvecklas kraftigt inom branschen är bland annat telesupport i olika former. Där påverkar bland annat uppdrag från stora myndigheter som Försäkringskassan och Skatteverket.

Ungdomar med gymnasiekompetens utgör en stor del av arbetskraften men även Mittuniversitetet ses som en viktig rekryteringsgrund till mer kvalificerade verksamheter. De största yrkena inom branschen är banktjänstemän, försäkringstjänstemän, telefonsäljare, revisorer och ekonomiassistenter. Drygt var femte arbetsgivare upplever en brist på arbetskraft när de ska rekrytera personal. Exempel på bristyrken just nu är redovisningsekonomer, controllers och löneassistenter men däremot är det överskott på ekonomiassistenter.

Offentliga tjänster

Inom den offentliga sektorn var det drygt 22 000 sysselsatta år 2012 vilket motsvarar 39 procent av samtliga sysselsatta i länet. De senaste 5 åren har sysselsättningen inom de offentliga tjänsterna varit oförändrad men inom den offentliga förvaltningen har sysselsättningen ökat med cirka 350, utbildningen har minskat med ca 250 och vård och omsorg har minskat med drygt 100. Här är majoriteten kvinnor precis som andelen män är stor inom industri och byggsektorn.

Diagram Andel förvärvsarbetande inom offentliga tjänster per kommun i Jämtlands län

Anm. Andel av den förvärvsarbetande dagbefolkningen (16-64 år) i respektive kommun som är verksam inom offentliga tjänster, enligt RAMS 2012. I offentliga tjänster ingår offentlig förvaltning, utbildning samt vård och omsorg, oavsett huvudman.

Det är i Bräcke som inslaget av offentliga tjänster är som störst och svarar för nästan 45 procent av samtliga sysselsatta i kommunen, främst inom vård och omsorg. Även i Östersunds kommun finns ett stort inslag av offentliganställda och här är 43 procent av de sysselsatta anställda av stat, kommun eller landsting.

Stor brist inom vissa yrken

Andelen av de offentliga arbetsgivarna som svarade att det finns en övertalighet i verksamheten i förhållande till budgeten var cirka 18 procent, främst handlade det om övertalighet inom

grundskoleverksamheten och vård och omsorg. Sysselsättningen inom de offentliga tjänsterna bedöms minska något under 2014 och öka något under 2015.

Det är offentlig sektor som anger störst brist på arbetskraft och den har ökat de senaste åren. Höstens undersökning i den offentliga sektorn visade att drygt 65 procent av arbetsgivarna upplevt en brist när de skulle rekrytera personal. Här är bristtalen på en konstant hög nivå och trenden är att det ökar.

Hälso- och sjukvård, vård och omsorgssektorn sysselsatte nästan 11 400 personer år 2012 vilket utgör omkring 20 procent av Jämtlands läns sysselsatta. De största yrkena är undersköterskor, vårdbiträden, skötare och sjuksköterskor. Dessa yrkesgrupper tillsammans utgör mer än vartannat yrke inom vård och omsorg och det är här den största generationsväxlingen kommer ske. Cheferna inom området känner stor osäkerhet utifrån lagen om valfrihet. Flera privata företag är på väg in på en växande marknad, vilket gör att konkurrensen hårdnar. Den ekonomiska situationen inom delar av den offentliga verksamheten har varit orolig. Stora besparingar inom landstinget har genomförts under 2013 och fortsätter under 2014.

Internt inom landstinget finns en omställningsgrupp som jobbar aktivt med att omplacera överskott av personal från en verksamhet till andra verksamheter där det kan vara brist. Tillkomsten av nya lagar så som lagen om valfrihetssystem möjliggör att privata aktörer kan sälja tjänster som tidigare sköts av offentlig verksamhet och det påverkar antalet sysselsatta inom vård och omsorg. Totalt inom vård och omsorg bedöms sysselsättningen minska ytterligare under prognosperioden, framför allt genom pensionsavgångar som inte ersätts fullt ut. Även om inte de kommande årens personalavgångar inom offentlig vård och omsorg ersätts fullt ut så bedöms det bli svårigheter att ersätta vissa personalgrupper med specialkompetenser vid framtida rekryteringar. 70 procent av arbetsgivarna anger brist och det är betydande svårigheter att rekrytera personal med specialistkompetenser som till exempel sjuksköterskor inom psykiatri, biomedicinska analytiker, medicinsk sekreterare och läkare. Vissa kommuner upplever svårighet att rekrytera biståndshandläggare med erfarenhet, personliga assistenter, kontaktpersoner och ledsagare.

Utbildning och forskning: År 2011 var drygt 6 300 personer sysselsatta inom utbildnings- och forskningsområdet, vilket utgör omkring 11 procent av Jämtlands läns totala arbetsmarknad. De största yrkesgrupperna är grundskolelärare i tidiga årskullar, förskollärare, fritidspedagoger, elevassistenter, gymnasielärare i historia, samhällskunskap, yrkeslärare, högskola- och universitetslärare. Både inom grundskolan och gymnasiet har man svårt att rekrytera studie- och yrkesvägledare. Det är svårt att rekrytera fritidspedagoger och förskollärare. Det är en ökad tillströmning av utomnordiska familjer med många barn som gör att det är en brist på förskollärare. I gles och landsbygdskommunerna signalerar arbetsgivarna en brist på modersmålslärare.

Stora ungdomskullar lämnar grund- och gymnasieskolan vilket gör att vissa program har försvunnit eller riskerar att försvinna i de mindre orterna. Vuxenutbildningen ökar däremot och då är det SFI som ökar. Trots att behovet av lärare minskar så är det samtidigt svårt att hitta lärare till yrkesutbildningarna. Hälften av arbetsgivarna inom gymnasiet angav brist på arbetskraft. Konkurrensen mellan skolor har hårdnat och många väljer att söka sig till friskolor.

I glesbygdskommunerna är det befolkningsunderlaget som sviker och påverkar elevunderlaget till skolorna. För förskolorna ser det lite ljusare ut för tillfället i vissa delar av länet. Vissa skolor erbjuder endast deltidstjänster vilket skapar svårigheter att rekrytera språklärare och specialpedagoger i de mindre kommunerna. Gymnasielärare med yrkeskompetens är också en brist. Det finns även ett trendbrott där fler lärare väljer att fortsätta jobba efter 65 år.

Trots ett högt söktryck på Mittuniversitet så ställs kurser in på grund av en mindre budget. Antalet studerande har legat på relativt höga nivåer men beräknas sjunka. Sammantaget bedöms sysselsättningsnivån inom universitetet minska under 2014, på grund av besparingar.

Offentlig förvaltning: De administrativa verksamheterna i offentlig förvaltning sysselsatte år 2012 drygt 4 400 personer vilket utgör omkring 8 procent av Jämtlands läns totala arbetsmarknad. De största yrkesgrupperna är handläggare, utredare, administratörer, jurister och poliser. Efterfrågan på verksamheten inom den offentliga förvaltningen förväntas vara oförändrad. Men besparingar och pågående arbete med organisationsöversyner och effektivisering inom administrativa verksamheter inom statliga myndigheter, kommuner och Landstinget bedöms leda till att sysselsättningen minskar under prognosperioden. Ungefär var femte arbetsgivare anger svårighet att få tag på arbetskraft. Bristyrkena finns oftast i övrig kommunal verksamhet där det saknas yrkeskunniga inom juridik, miljö, teknik och specialområden som exempelvis markingenjörer.

Vård- och omsorgsutredningens slutbetänkande som presenterades våren 2012 kom med ett förslag som i korthet går ut på att 12 myndigheter läggs ner och fyra nya myndigheter bildas. Folkhälsomyndigheten, som till största delen ligger i Östersund, finns med i förslaget. Detta skulle på sikt kunna påverka arbetsmarknaden för dem med kvalificerade utbildningar. I förslaget står att Institutet för folkhälsa som bildas den 1 januari 2014 ska finnas i Stockholm och Östersund¹⁴. En annan myndighet som bildades under hösten 2012 var Statens servicecenter. Myndigheten är placerad i Gävle, Östersund och Stockholm. Det är Ekonomienheten inom Skatteverket och Försäkringskassans verksamhetsstöd som utgör grunden för den nya myndigheten som även utför service till andra myndigheter¹⁵. Sysselsättningen bedöms komma att påverkas marginellt i Östersund på kort sikt men positivt på lång sikt under förutsättning att verksamheten växer i Östersund.

¹⁴ Folkhälsomyndigheten: <http://www.folkhalsomyndigheten.se/om-folkhalsomyndigheten/> (140602)

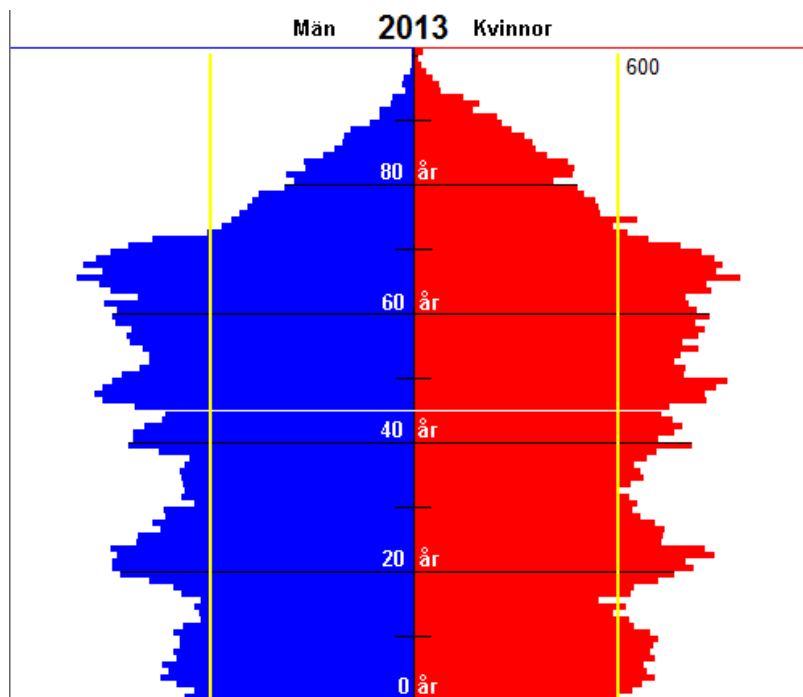
¹⁵ Statens servicecenter: <http://www.statenssc.se/OmOss/Sidor/default.aspx> (140602)

Befolkning och arbetskraft

Det är främst de demografiska effekterna som kommer att få en allt större påverkan på utbudet av arbetskraft framöver. Framför allt beror befolkningsminskningen i Jämtlands län på att det föds färre än det dör, vilket i sin tur beror på att länet har för få kvinnor i familjebildande åldrar.

I Arbetsförmedlingens rapport från 2013, Sveriges framtida befolkning - ett regionalt perspektiv, gjordes prognos av befolkningen och arbetskraften i riket och länen. Rapportens viktigaste slutsatser var att Sverige står inför en stor omställning på arbetsmarknaden. Den viktigaste åtgärden för att underlätta generationsväxlingen är att förbättra integrationen av utrikes födda på arbetsmarknaden samt att påverka dem att bosätta sig också utanför storstads- och tillväxtområdena.

För Jämtlands län gäller samma slutsatser. Befolkningsutvecklingen mellan 1992 och 2012 visade på en minskning med 7 procent. Skillnaderna är stor mellan kommunerna. Strömsunds kommun minskade mest med sina 23 procent medan Åre hade en ökning på drygt 4 procent. Däremot säger prognosen att den totala befolkningen kommer att öka marginellt med 0,5 procent mellan 2013 och 2023 och det är Åre Krokom och Östersund som kommer öka. Övriga kommuner i länet minskar sin totala befolkning och andelen äldre ökar dessutom. I riket som helhet visar prognosen att befolkningen kommer öka drygt 7 procent och det är främst i storstadsregionerna ökningen sker. Tittar man på befolkningen i arbetsför ålder, 18-64 år, ökar gruppen med drygt 2 procent i riket medan den minskar med drygt 7 procent i Jämtlands län. Andelen av den arbetsföra befolkningen var 2013 drygt 58 procent men prognosen för 2023 visar på knappt 54 procent. De senaste fem åren har det varit en stor utflytt av de som är 16-64 år och det är främst ungdomar som flyttar för att studera. Den negativa befolkningsutvecklingen, både historiskt och den prognostiserade, visar att det är färre som kommer att tvingas försörja fler.

Diagram Ålderspyramid Jämtlands län 2013¹⁶

Folkmängden i Jämtlands län var totalt c 126 500 år 2013. Den potentiella arbetskraften är egentligen alla som kan arbeta oavsett ålder men arbetsförmedlingen gör prognos på de som är i åldern 16-64 år och är sysselsatta samt de som är arbetslösa eller i arbetsmarknadspolitiska program vilket var nästan 63 200¹⁷.

Under 2014 förutspås att arbetskraften 16-64 år kommer att minska med 100 personer till knappt 63 100. Förklaringen är att påfyllnaden av ungdomar väntas avta vilket understiger den grupp som går i pension samma period. Ungdomar är den åldersgrupp som främst ska ersätta avgångarna men ofta så är en stor grupp i studier.

Andra faktorer som påverkar arbetskraftsutbudet är avstånden och möjligheter till pendling. Infrastruktur såsom mobilnät och möjligheter till datauppkoppling påverkar distansoberoende arbetskraft i gles och landsbygd. Tillgänglighet till rätt utbildning och kompetens påverkar också utbudet.

¹⁶ Källa: https://www.h5.scb.se/kommunfakta/pyramider/pyra_frame.asp?region=23

¹⁷ Personer i arbete med stöd som särskilt anställningsstöd, lönebidrag, utvecklings- och trygghetsanställning och instegs- och nystartsjobb räknas som sysselsatta.

Antal sysselsatta i åldern 60-65 år i Jämtlands län är drygt 6 200, 36 procent av dessa finns inom kommunernas och landstingets vård och omsorg som främst utgörs av kvinnor. I prognosundersökningen hösten 2013 angav 82 procent av arbetsgivarna att de pensionsavgångar som sker de närmsta fem åren kommer att ersättningsrekryteras¹⁸. Samtidigt så finns en trend i landet som visar att antalet som väljer att arbeta efter 65 års ålder ökar, vilket kommer att påverka skillnaden mellan de utträdande och tillträdande på arbetsmarknaden. Denna trend finns även i Jämtlands län där det var nästan 4 000 personer över 65 år fortsatt sysselsatta efter pensionsåldern¹⁹. Majoriteten av dessa är egna företagare och utgörs av främst män.

Stor grupp utanför arbetskraften

De två största orsakerna till att man inte räknas in i arbetskraftsutbudet 16-64 år är att man studerar eller är sjukskriven. Andra orsaker till att man inte räknas in i arbetskraften är de som har ålderspension, föräldrapenning eller kapitalinkomst. Det finns även en grupp som klassas som övriga och som man inte riktigt vet vad de gör eller får sin inkomst ifrån.

Studerande

I Jämtlands län var det drygt 9 000 som deltog i någon form av studier 2012. Drygt 4 700 var gymnasiestuderande, 2 800 inom högskola och 1 500 i Komvux. Antalet helårstudenter på Mittuniversitetet minskade 2010-2013. Även antalet högskolenyborjare minskade något. I Jämtlands län är övergångsfrekvenserna, d.v.s. de som efter slutförda gymnasiestudier påbörjar en högre utbildning efter 3 år, lägre än rikssnittet. I länet har övergångsfrekvensen legat kring 30 procent de senaste tio åren och motsvarande för riket har varit mellan drygt 40-45 procent. Utbudet av utbildningar kan eventuellt påverka detta. Mittuniversitetet som ligger i Jämtlands och Västernorrlands län förväntar sig en minskning av antalet helårsstudenter trots ett högt söktryck. Största anledningen till minskningen av antalet helårsstudenter är mindre budget för universitetet.²⁰ Antalet i studier bedöms minska generellt dels på grund av mindre ungdomskullar som träder in i gymnasiet de kommande åren. Komvux kan eventuellt öka något. Antalet personer som går från studier till arbetskraften bedöms öka 2014-2015.

Många av de i utbildningsväsendet har långa studietider. I många fall kommer man ut på arbetsmarknaden i 27-28 årsåldern. Att förkorta studietider skulle ge ett stort tillskott till arbetskraften på sikt.

¹⁸ Hösten 2013 fanns tillägsfrågor i Arbetsförmedlingens intervjuundersökning som handlade om pensionsavgångar och rekrytering m fem år.

¹⁹ SCB, RAMS 2012.

²⁰ Mittuniversitets Årsredovisning 2013, www.miun.se (140510)

Många av de ungdomar som klassificeras som arbetslösa i statistiken är heltidsstuderande som söker jobb och denna grupp utgör ett stort inslag i ungdomsarbetslösheten. En mycket stor andel av dessa ser sig i första hand som studerande och inte som arbetssökande.²¹

Sjukskrivna

Jämtlands län är det län som låg näst högst när det gäller antalet med sjuk och aktivitetsersättning²² per 1 000 registrerade försäkrade 2012. Länet hamnade på 75,4. Högst ligger Norrbotten med 76,4, riket hade 61,9. Det var också en stor skillnad mellan män och kvinnor i länet där kvinnorna i länet hamnade på 89,6 och männen 61,8. Motsvarande för riket var 73,2 för kvinnor och 50,8 för män. En del av de regionala variationerna kan bland annat bero på att medelåldern är högre i länen i norra Sverige jämfört med övriga län. Skillnader i hälsa-, livs- och arbetsvillkor mellan könen och länen spelar också stor roll. Antalet personer med sjuk och aktivitetsersättning var cirka 5 600 i december 2013 vilket var en minskning med ca 300 personer jämfört med 2012.²³ Införandet av rehabiliteringskedjan har inneburit att ett stort antal personer med långa sjukskrivningsperioder som har överförs från Försäkringskassan till Arbetsförmedlingen, har fyllt på arbetskraften. Med största sannolikhet kommer många ur denna grupp att komma in i arbete, vilket gör att arbetskraftsutbudet ökar något men det är svårt att förutspå antalet.

Ungdomar som varken jobbar eller studerar²⁴

Det är ett stort antal unga i åldrarna 16-29 år som varken arbetar eller studerar. Väldigt många av dessa står inte till arbetsmarknadens förfogande och ingår inte i grupperna som beskrivits ovan.

I samtliga län har antalet unga som varken arbetar eller studerar ökat i snabbare takt än befolkningstillväxten. Men det föreligger regionala och lokala skillnader i ökningstakten. Gruppen unga som varken arbetar eller studerar är känslig för konjunkturedgångar. Detta visar sig genom att i många regioner som påverkades mest av finanskrisen 2009 har antalet i denna grupp ökat påtagligt. Mest har antalet ökat i Blekinge län med över 25 procent perioden 2008-2010. Motpolen är Stockholm och Norrbottens län där ökningen uppgår till 11 procent. I dessa två län har utvecklingen på arbetsmarknaden varit gynnsammare än i många andra län.

År 2008 uppgick antalet unga som varken arbetade eller studerade i Jämtlands län²⁵ till nästan 2 000, motsvarande 9,3 procent av åldersgruppen 16-29 år. Under 2009 ökade antalet kraf-

²¹ Ungdomar på och utanför arbetsmarknaden – Fokus på unga som varken arbetar eller studerar, Arbetsförmedlingen, URA 2013:4

²² Aktivitetsersättning beviljas personer i åldrarna 19-29 som har fått sin arbetsförmåga nedsatt med minst en fjärdedel under minst ett år. Sjukersättning beviljas till personer i åldrarna 30-64 som har en stadigvarande nedsatt arbetsförmåga, dvs. för alla överskådlig framtid. Bland personer som får sjukersättning finns dock fortfarande personer som får tidsbegränsad sjukersättning.

²³ Källa: www.forsakringskassan.se (140510)

²⁴ Ungdomar på och utanför arbetsmarknaden – Fokus på unga som varken arbetar eller studerar, Arbetsförmedlingen, URA 2013:4

²⁵ Statistik på kommunerna finns i bilagan

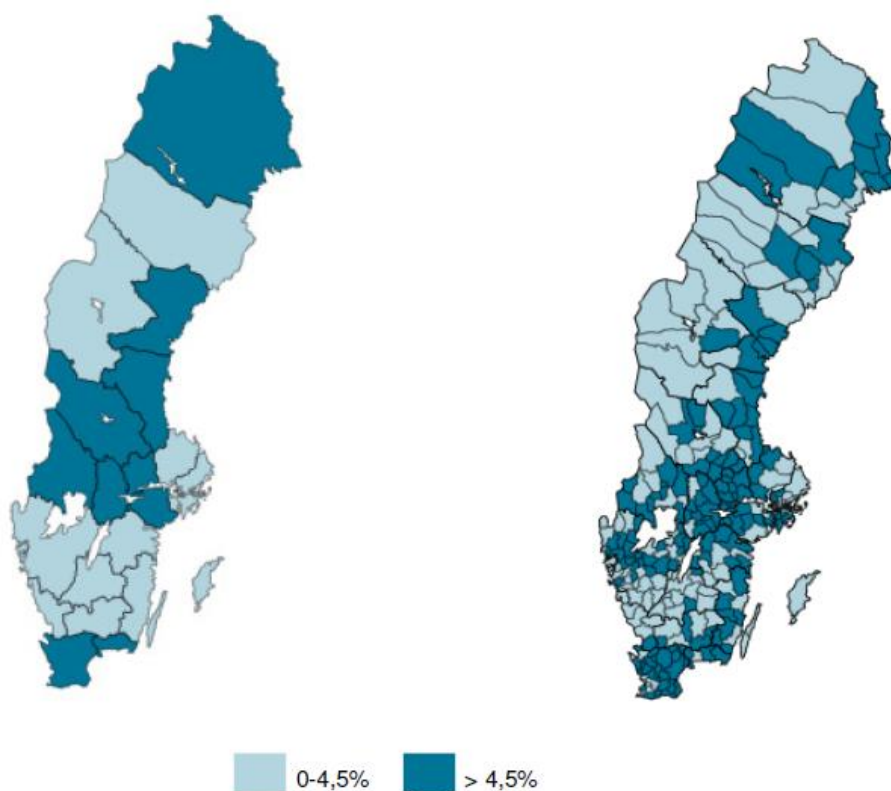
tigt till ca 2 300, antalet ökade ytterligare något under 2010 till ca 2 500, motsvarande 11,4 procent av åldersgruppen, andelen i riket var 11,1 procent.

I nästan samtliga kommuner har antalet unga som varken arbetar eller studerar ökat åren 2008-2010. Största ökningen skedde i Ragunda och Härjedalens kommun där antalet ökat med över 50 procent. På en mer övergripande nivå har antalet unga som varken arbetar eller studerar ökat mest i kommuner med stort inslag av industri och i kommuner med svagt befolkningsunderlag, alltså företrädesvis utanför storstadsregionerna.

Ett stort antal unga har varit utanför arbete och studier flera år i följd

I gruppen unga som varken arbetar eller studerar finns många unga som befinner sig i en utsatt position och tidigt i livet gått långa perioder utan att ha arbetat eller studerat.

Karta Unga som varken arbetat eller studerat på 3 års tid (2008-2010) på län och kommun, andel av befolkningen 16-29 år

Källa: SCB

Tittar man på hur många individer i åldern 16-29 år som varken har arbetat eller studerat under 3 år i följd, 2008-2010, var det drygt 900 i Jämtlands län¹. I andel av befolkningen i den åldersgruppen är siffran ungefär 4 procent för länet och 4,5 procent eller drygt 77 000 för riket.

Högst andel har Bräcke med 5 procent. Lägst ligger Härjedalens, och Åre kommun på 3 procent av befolkningen 16-29 år.

Här finns de unga som varken arbetat eller studerat under en treårsperiod samt därtill under perioden inte varit i kontakt med Arbetsförmedlingen, kommunen eller Försäkringskassan. Det är troligt att här finns en kärna av unga med mycket stora etableringsproblem och som med hög sannolikhet riskerar att permanent hamna utanför samhället. Deras frånvaro från arbetsmarknaden, studier och andra aktiviteter under så många år tyder på att många unga i denna grupp har ett begränsat kontaktnät vilket ytterligare försvårar deras etableringsmöjligheter och förstärker deras behov av stöd. Här finns många ungdomar med kort utbildning, över hälften är i åldrarna 25-29 år och en fjärdedel är yngre än 20 år. Antalsmässigt är det fler inrikes födda än utrikes födda.

Vidare är det ungefär lika många män och kvinnor som varken arbetat eller studerat under en treårsperiod. Detta skiljer sig från de unga som varken arbetar eller studerar ett enskilt år där fler är kvinnor än män. Att dessa skillnader mellan könen jämnats ut förklaras av att kvinnor i högre utsträckning än män börjar arbeta eller studera.

Arbetsförmedlingens insatser för ungdomar

Arbetsförmedlingen arbetar för att komma i kontakt med unga som varken arbetar eller studerar och inte finns inskrivna på Arbetsförmedlingen. Vår största satsning är Unga in som är ett nationellt utvecklingsarbete. Unga in²⁶ vänder sig till unga i åldern 16 - 24 år som inte studerar, arbetar eller har någon annan känd planering. Syftet med projektet är att möta ungdomar på deras egna arenor för att motivera och erbjuda dem som befinner sig långt från arbetsmarknaden en möjlighet att inkluderas i arbete eller utbildning. I Unga in är varje ungdom unik och projektet jobbar holistiskt utifrån individuella behov och förutsättningar. För att möta ungdomar på deras arenor har unga marknadsförare anställts vid Arbetsförmedlingen och Unga in. Unga in finns på sex orter i landet. Stockholm, Tensta, Göteborg, Malmö, Gävle, och Skellefteå.

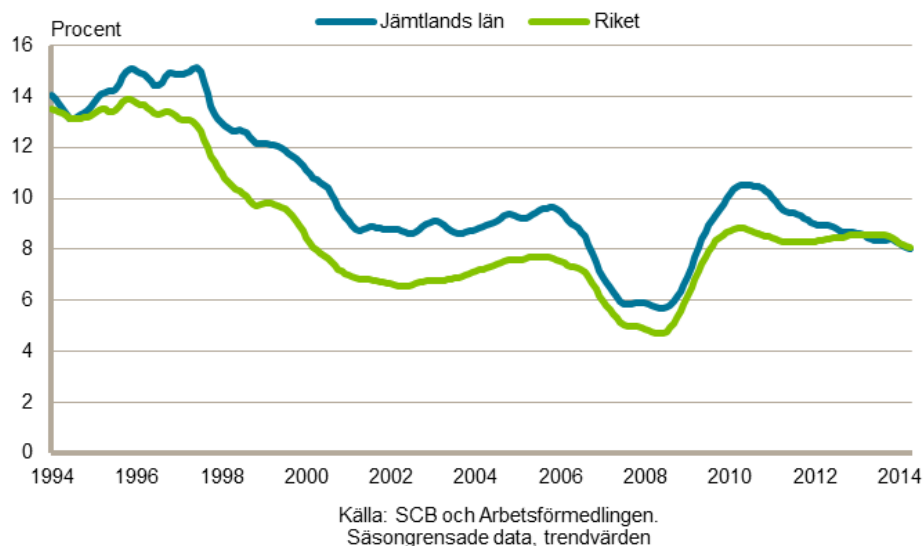
²⁶ Unga in; <http://www.arbetsformedlingen.se/ungain>

Inskrivna arbetslösa vid Arbetsförmedlingen

Arbetslöshetens utveckling

Länet hade lägsta antalet arbetslösa under den senaste högkonjunkturen 2007-2008 och var då nere i 3 300. Under 2009 vände det och antalet arbetslösa började öka. Våren 2010 nådde den totala arbetslösheten sin kulmen med hela 7 200 inskrivna personer. Därefter har det totalt sett skett en minskning men med några tillfälliga uppgångar. Under 2012 - 2014 har arbetslösheten minskat stadigt och är nere i cirka 5 200 inskrivna i april 2014. Av de totalt arbetslösa var drygt 40 procent kvinnor och 60 procent män.

Diagram Inskrivna arbetslösa som andel av registerbaserad arbetskraft, Jämtlands län, januari 1994 – april 2014

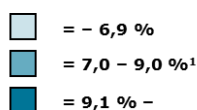
I relativa tal, det vill säga andelen av den registerbaserade arbetskraften, så låg Jämtlands län på 8,3 procent april 2014 och motsvarande för riket var 8,0 procent. Den sjunkande arbetslösheten kan delvis förklaras av att de som är i arbetsför ålder flyttar, främst på grund av studier. En annan orsak kan vara att andelen som räknas in i utsatta grupper inte är lika stor som i vissa län ännu men gruppen ökar även Jämtlands län.

Sedan våren 2010 har andelen i program i snitt varit större än andelen öppet arbetslösa. Av totalt 5 200 arbetslösa var ungefär 54 procent deltagare i program med aktivitetsstöd. De största programmen med aktivitetsstöd är Jobb- och utvecklingsgarantin samt jobbgarantin för ungdomar. Dessa program är avsedda för personer med långa inskrivningstider och syftar

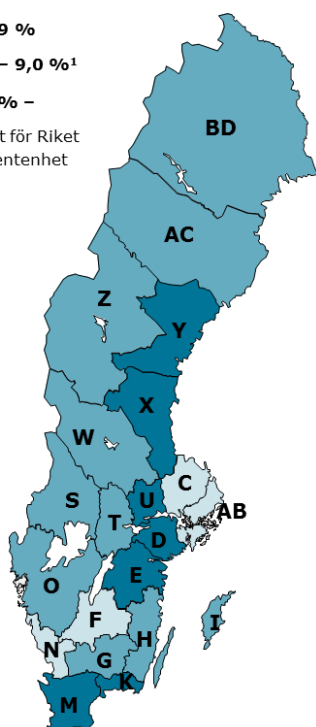
till att aktivera dem med inriktning mot arbetslivet. Till Jobb- och utvecklingsgarantin kommer dels personer över 25 år, dels ungdomar som avslutat sin tid i Jobbgarantin utan att lyckas ta sig in i arbetslivet.

I relation till de andra länen i riket så hamnar Jämtlands län i mitten av de andra länen.

Karta Inskrivna arbetslösa i april 2014 som andel (%) av den registerbaserade arbetskraften 16 – 64 år

¹ Genomsnitt för Riket
+/- 1 procentenhet

	Län	Inskrivna arbetslösa	Förändring i procentenheter*
X	Gävleborgs län	11,2%	-0,6
D	Södermanlands län	10,6%	-0,5
K	Blekinge län	10,5%	-0,8
M	Skåne län	9,9%	-0,2
Y	Västernorrlands län	9,7%	-0,6
U	Västmanlands län	9,6%	-0,6
E	Östergötlands län	9,2%	-0,5
S	Värmlands län	9,0%	-0,6
T	Örebro län	8,6%	-0,8
I	Gotlands län	8,5%	-0,6
G	Kronobergs län	8,3%	-0,9
Z	Jämtlands län	8,3%	-0,5
BD	Norrbottens län	8,0%	-1,0
	Riket	8,0%	-0,5
H	Kalmar län	7,7%	-0,9
AC	Västerbottens län	7,6%	-0,5
O	Västra Götalands län	7,4%	-0,6
W	Dalarnas län	7,2%	-0,7
F	Jönköpings län	6,9%	-0,5
AB	Stockholms län	6,4%	-0,4
N	Hallands län	6,1%	-0,4
C	Uppsala län	5,4%	-0,7

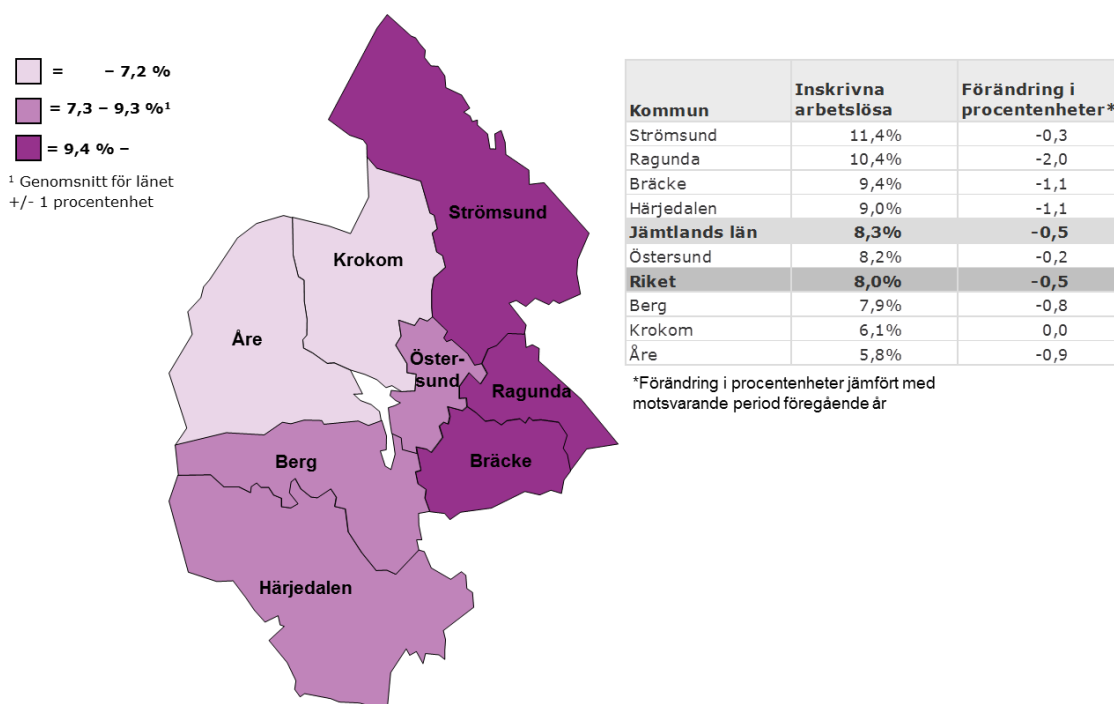
* Förändring i procentenheter jämfört med motsvarande period föregående år

Näringslivsstrukturen spelar också roll. I Jämtlands län är andelen företagare stor jämfört med andra län. Många väljer att driva egna företag, en del i kombination med en anställning. De län med hög arbetslöshet som i Gävleborgs- och Södermanlands län kan till största delen förklaras av effekterna av en strukturomvandling och ett tillskott av arbetskraft med kort utbildning. Det finns även en stor andel i övriga utsatta grupper²⁷.

²⁷ Utsatta grupper: Personer med högst förgymnasial utbildning, Ungdomar och särskilt de med bristfällig utbildning, Utrikesfödda, särskilt födda utom Europa, Personer med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, Arbetslösa personer 55-64 år

Det ser olika ut i olika delar av länet där andelen inskrivna arbetslösa var lägst i Åre kommun med 5,8 procent jämfört med Strömsunds kommun som hade den högsta andelen på 11,4 procent. Skillnaderna i länet kan dels förklaras av vilken typ av näringslivsstruktur som finns i kommunen.

Karta Inskrivna arbetslösa i april 2014 som andel (%) av den registerbaserade arbetskraften 16 – 64 år

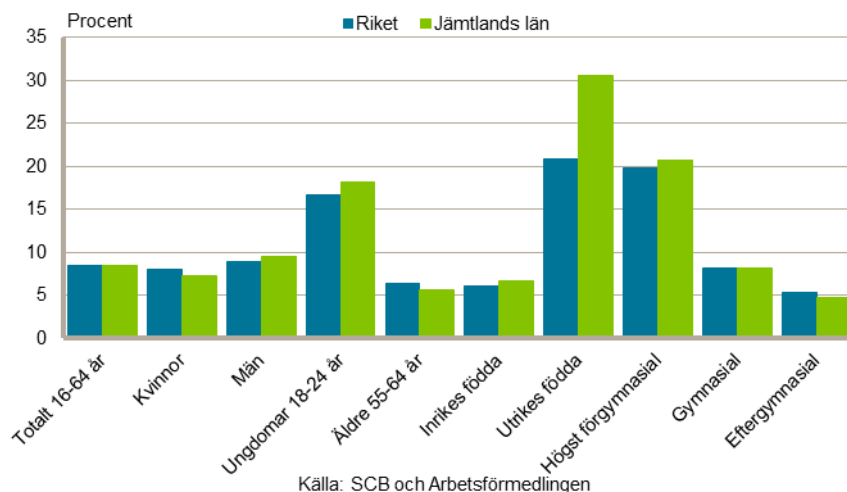

De kommuner som har ett brett utbud och variation i näringslivets branschstruktur, och med inriktning på tjänstesektorn har ofta lägre antal och andel arbetslösa än andra. En annan förklaring är hur stor andel utrikesfödda som finns i kommunen där andelen i arbete generellt sett är lägre. Närheten till universitet och högskola kan också höja andelen arbetslösa då det finns många studerande som skriver in sig på förmedlingarna där man studerar.

Arbetslöshetens sammansättning

Tabellen visar hur arbetslöshetens sammansättning eller struktur ser ut i länet jämfört med riket. De inskrivna arbetslösa är indelade per andel i olika grupper. I bilagan finns en tabell med samtliga kommuner i länet.

Diagram Inskrivna arbetslösa som andel av registerbaserad arbetskraft i respektive grupp, genomsnitt av kvartal 4 2013 och kvartal 1 2014, Jämtlands län

Skillnaden i andelen inskrivna arbetsökande och i program är marginell mellan länet och riket. Däremot så är andelen kvinnor lägre i Jämtlands län medan männens andel är högre. Anledningen till de stora skillnaderna är att det råder olika förutsättningarna på arbetsmarknaden för män och kvinnor och att den ser olika ut i länet och i riket. I länet är en stor andel kvinnor sjukskrivna jämfört med männen.

Andelen inskrivna ungdomar är något större i länet än i riket. Många av de inskrivna ungdomarna är ofta heltidsstuderande som söker arbete, främst kring skolloven. Ungdomar med fullföljd gymnasieutbildning har kortare inskrivningstider än de som saknar gymnasieutbildning. När man diskuterar ungdomars arbetsmarknad är det emellertid viktigt att komma ihåg att den i flera avseenden skiljer sig från de äldres arbetsmarknad. De unga befinner sig i en fas i livet där de ska etablera sig på arbetsmarknaden medan de flesta äldre redan är etablerade. Detta visar sig bland annat genom att ungdomar i större utsträckning än äldre rör sig mellan olika jobb eller mellan studier och arbete, rörelser som i många fall innefattar en period i arbetslöshet. En annan viktig skiljelinje mellan unga och äldre arbetslösa är att det är en förhållandevis liten andel unga som är långtidsarbetslösa. Det visar att för de flesta arbetslösa ungdomar är tiden utan arbete snabbt övergående.

Andelen inskrivna i åldern 55-64 år är större i riket än i Jämtlands län och i länet har antalet minskat jämfört med förra året. Minskningen beror främst på att det går i pension.

Största andelen arbetslösa finns hos de utlandsfödda och andelen är större i länet än i riket. I länet är det även den gruppen som ökat mest. Det tar ofta längre tid för utlandsfödda med kort

utbildning som saknar svensk arbetslivserfarenhet att komma ut på arbetsmarknaden. Det återstår att se hur många som kommer att flytta vidare till sina vänner och släktingar i stadsområdena om de inte lyckas integreras och finna ett jobb i länet.

I utbildningsgruppen är det ett tydligt mönster att ju högre utbildning desto lägre andel inskrivna. De med låg utbildningsnivå har längre inskrivningstider och svårare att komma ut på arbetsmarknaden.

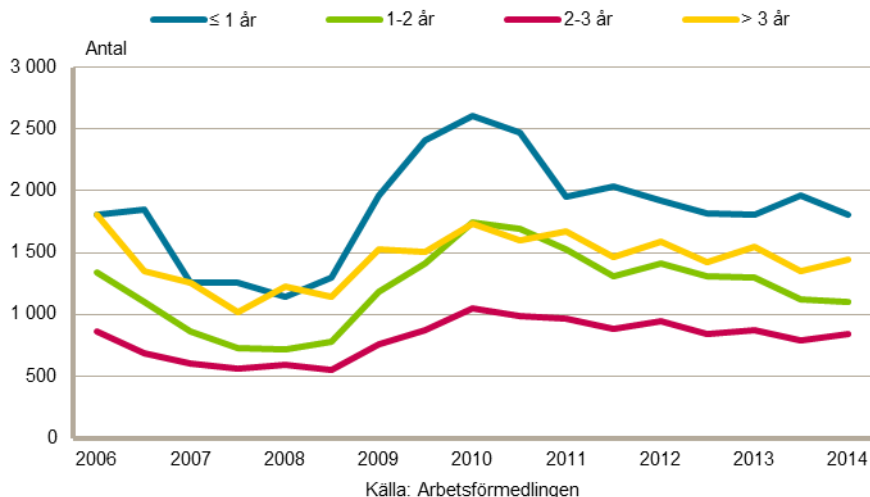
Sammanfattningsvis är det tre grupper som sticker ut i tabellen, utomeuropeiskt födda, ungdomar 18-24 år och de med enbart grundutbildning. Här ligger nivåerna som allra högst. Man kan också konstatera att det skett en ökning i samtliga grupper utom för ungdomarna. Ragunda och Strömsunds kommuner är där de kommuner där dessa grupper har störst svårighet att ta sig in på arbetsmarknaden. Åre och Krokoms kommuner ser ut att vara mer gynnsamma när det gäller samma grupper.

Arbetsförmedlingen bedömer att det finns stor risk att dessa grupper hamnar i långa tider utan arbete kommer att utgöra allt större andel av de inskrivna arbetslösa.

Var tredje utan arbete i mer än tre år

Ett sätt att illustrera vilka utmaningar som finns på arbetsmarknaden är att analysera de arbetslösas sammanlagda tid i arbetslöshet under den senaste tioårsperioden. Fördelen med denna redovisningsmetodik är att fånga upp de individer som har tydliga svårigheter att finna en varaktig sysselsättning och som växlar tider i arbetslöshet med tillfälliga arbeten. Denna problematik är särskilt tydlig för vissa grupper på arbetsmarknaden; personer som saknar gymnasiekompetens, personer med funktionsnedsättning, utomeuropeiskt födda och personer i åldrarna 55-64 år. Många av de som var arbetslösa eller inskrivna i arbetsmarknadspolitiska program har haft mycket långa perioder utan arbete. Även när arbetslösheten sjunker går förbättringen långsammast för dem som är långtidsarbetslösa, vilket gör att gruppen blir allt större bland de totalt inskrivna arbetslösa.

Diagram Inskrivna arbetslösa fördelade efter sammanlagd tid i arbetslöshet under de senaste 10 åren, Jämtlands län, hösten 2006 – våren 2014

Av de drygt 5 200 som saknade arbete hade nästan var tredje saknat arbete längre tid än 3 år vilket motsvarande drygt 1 400 personer. De som varit utan arbete mellan 12-36 månader motsvarar nästan 2 000 personer. Antalet personer som varit utan arbete mindre än ett år var ca 1 800. Ju längre tid man är utanför arbetsmarknaden desto svårare kan det vara att hitta en väg tillbaka till ett varaktigt arbete. En stor utmaning för Arbetsförmedlingen är därför att möjliggöra för de som står långt ifrån arbetsmarknaden att komma in i arbetslivet. Sannolikheten är stor att denna grupp kommer att öka även om arbetsmarknaden ser något bättre ut än tidigare.

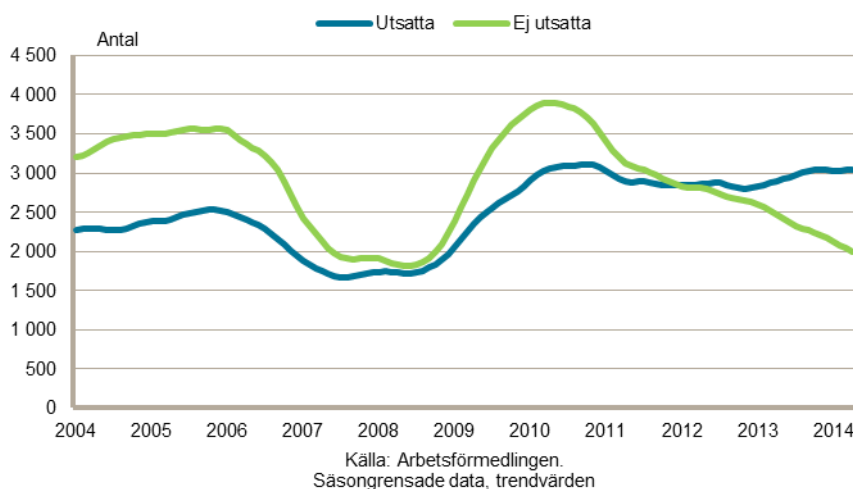
Inskrivna arbetslösa i utsatta grupper ökar

Det är angeläget att förbättra förutsättningarna för dem som kommer att få det svårast att etablera sig på arbetsmarknaden. Med tanke på den negativa utvecklingen av länets tillgängliga arbetskraft och brist på rätt kompetens behövs alla resurser tas till vara. Följande grupper har identifierats som utsatta grupper i länet som bedöms ha svårt att finna en sysselsättning under prognosperioden 2014-2015:

- Personer med högst förgymnasial utbildning
- Ungdomar och särskilt de med bristfällig utbildning
- Utrikesfödda, särskilt födda utom Europa
- Personer med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga
- Arbetslösa personer 55-64 år

En och samma person kan tillhöra flera av dessa grupper. Utan dubbelräkning utgjordes drygt 61 procent, motsvarande 3 183 personer, av de inskrivna arbetslösa i länet vid slutet av april utav personer som tillhörde någon av de utsatta grupperna. Gruppen ökade med 136 personer jämfört med april 2013.

Diagram Inskrivna arbetslösa i utsatta grupper och övriga inskrivna arbetslösa, Jämtlands län, januari 2004 – april 2014 (ej dubbelräkning mellan grupperna)

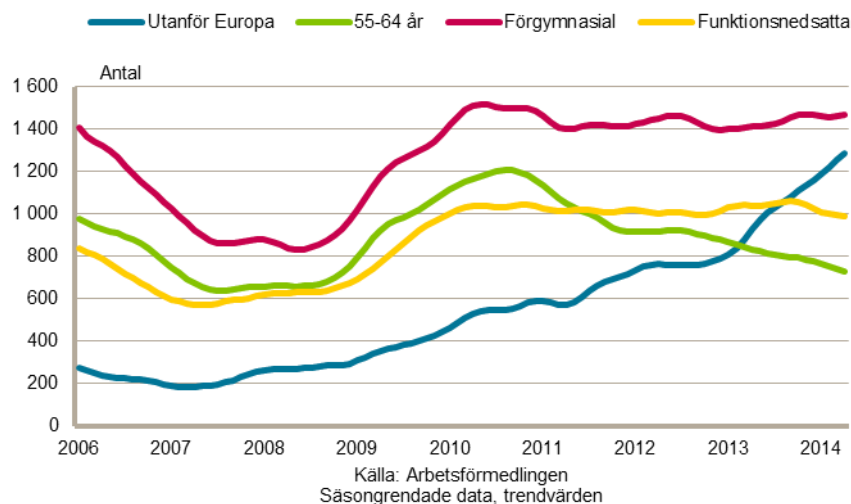

Anm. I utsatta grupper ingår personer med högst förgymnasial utbildning, utomeuropeiskt födda, personer med funktionsnedsättning samt äldre 55-64 år.

Samtidigt som grupper med mindre goda utsikter för arbete utgör en allt större andel av totalt inskrivna arbetslösa kommer bristen på flera kompetenser att öka. Den stora utmaningen handlar om att öka förutsättningarna för personer i utsatta grupper att skaffa sig just den kompetens som arbetsgivarna efterfrågar. För dessa utsatta grupper krävs en rad kompetenshöjande insatser från samhällets sida, inte minst insatser för att höja utbildningsnivån hos dem med svag utbildningsbakgrund.

Det är utomeuropeiskt födda som står för den största ökningen. Detta beror till stor del på etableringsuppdraget. Den grupp som minskat är de i åldern 55-64 år eftersom många av dem successivt går i pension.

Diagram Inskrivna arbetslösa fördelade på enskilda grupper, Jämtlands län, januari 2006 – april 2014

Arbetslösa med förgymnasial utbildning

Den största gruppen är den med gymnasial utbildning men den gruppen har minskat kraftigt. De med en eftergymnasial utbildning är den minsta gruppen och har minskat men däremot ökat för de som är födda utanför Europa. Antalet inskrivna arbetslösa med förgymnasial utbildning är den näst största gruppen och har ökat något de senaste åren och det är även där de utomeuropeiskt födda som står för ökningen. Antalet utan gymnasial utbildning var drygt 1 500 fjärde kvartalet 2013. Den största åldersgruppen är de mellan 25 och 34 år därefter kommer de i ålder 18-24 år. Om utvecklingen följer trenden som varit de senaste åren så kommer denna grupp att fortsätta öka på grund av de stora barnkullarna som föddes kring 90-talet.

Arbetslösa med funktionsnedsättning

Arbetssökande med någon form av funktionsnedsättning är den grupp som har svårast att finna en varaktig sysselsättning. För denna grupp har stöd i form av tekniska hjälpmedel, personligt biträde eller lönesubventionering varit en väg in i arbete. Trots detta är det en mycket stor andel funktionsnedsatta som redovisar långa sammanlagda tider i arbetslöshet. Personer som har anställning med stöd har inte ökat i samma omfattning som ökningen av antalet inskrivna arbetslösa med funktionsnedsättning. Dessa personer behöver förutsättningar i form av tillräckligt många arbetsgivare som har möjlighet att erbjuda anpassade arbetssituationer.

I riket har andelen personer med funktionsnedsättning ökat kraftigt bland totalt inskrivna arbetslösa de senaste åren. I Jämtlands län är situationen densamma även om andelen inte är lika stor som för riket i helhet. En del av förklaringen är att fler än normalt övergick från För-

säkringskassan till Arbetsförmedlingen i samband med förändrade förutsättningar i sjukförsäkringen.

I Jämtlands län var nästan 1 000 personer inskrivna med en funktionsnedsättning. Andelen och antalet har varit ganska oförändrad den senaste perioden. En förklaring är att personer med funktionsnedsättning har svårare att hävda sig i konkurrensen.

Arbetslösa äldre 55-64 år

Personer som blir arbetslösa i dessa åldrar har mycket svårt att snabbt komma tillbaka i arbete och tiderna utan arbete blir ofta mycket långa.

Andelen har minskat något under en period då sysselsättningen ökade i länet men främst beror det på att de går i pension.

Utomeuropeiskt födda ökar

Utomeuropeiskt födda deltar inte i arbetskraften i lika stor utsträckning som inrikes födda. Dessutom är andelen inskrivna arbetslösa med lång period utan jobb högre inom gruppen utomeuropeiskt födda. Drygt 55 procent av de utomeuropeiskt födda har en förgymnasialutbildning och det är här den största ökningen har skett. De med gymnasial och eftergymnasialutbildning har också ökat om än inte lika kraftigt. Skillnaden är stor mellan kommunerna i Jämtlands län liksom i riket som helhet. I länet var drygt 1 300 personer utomeuropeiskt födda första kvartalet 2014. Personer födda utanför Europa har svårt att få fäste på arbetsmarknaden. Antalet öppet arbetslösa och programdeltagare, födda utanför Europa har ökat kraftigt i riket de senaste åren och bedöms fortsätta att öka i länet. Det är främst de med en förgymnasial utbildning som kommer att öka mest.

Utmaningar på länets arbetsmarknad

Utmaningarna på länets arbetsmarknad från höstens prognos kvarstår och är starkt kopplat till åldersstrukturen hos befolkningen och den generationsväxling som pågått några år och kommer att fortsätta många år framöver.

Det finns arbetslösa men ändå säger arbetsgivarna att det är brist på arbetskraft, varför då?

Utbud och efterfrågan på arbetskraft, kompetens och matchning är inte helt enkelt. Brist på arbetskraft med rätt kompetens är den faktor som har störst potentiell negativ inverkan på en kommande förstärkning när konjunkturen vänder uppåt igen. Inledningsvis finns fortfarande goda förutsättningar för att fortsätta möta den stigande efterfrågan på arbetskraft. Det hänger samman med att det finns många som står utan arbete, men i takt med att arbetslösheten minskar igen kan brist på viss kompetens öka ytterligare. Även om kompetensbristerna i Jämtlands län inte är dramatiska ännu så kan det ändå få en avgörande betydelse. För företagen i Jämtlands län kan det till exempel handla om nyckelkompetenser som avgör företagens möjligheter till expansion och tillväxt. En tillväxt som kanske hade inneburit fler anställda och/eller ökad produktion.

När sker generationsväxlingen som alla pratar om? Det löser väl problemet med alla arbetslösa?

Generationsväxlingen pågår för fullt det märks främst i offentlig sektor där bristtalen ökar. Det är inom vården och omsorg som de största pensionsavgångarna sker och kommer fortsatt att ske. Redan nu är bristen på sjuksköterskor kännbar i Jämtlands län men även i andra delar av Sverige. Även om samtliga ungdomar skulle söka inom vården så skulle det inte täcka behovet. Å andra sidan så skapar detta möjligheter för till exempel de utrikesfödda att utbilda sig inom dessa områden för att sedan bli eftertraktade på arbetsmarknaden.

Skillnaden mellan åldersavgångar och tillträdande ungdomar är i Jämtlands län cirka 7 000 personer för perioden 2010-2025²⁸. I Jämtlands län anger drygt 82 procent av samtliga intervjuade arbetsgivare att de kommer ersätta de pensionsavgångar som sker de närmsta fem åren²⁹. I Sverige försvinner varje år cirka 450 000 jobb motsvarande 10 procent. Samtidigt som det tillkommer cirka 450 000-550 000 helt nya jobb. Detta skapar både arbetslöshet och brist på arbetskraft. Samverkan, flexibilitet och rätt kompetens är därför framgångsfaktorer för tillväxt och utveckling i länet.

²⁸ Generationsväxlingen på arbetsmarknaden - i riket och i ett regionalt perspektiv, Arbetsförmedlingen, URA 2010:5

²⁹ Hösten 2013 fanns tilläggsfrågor i Arbetsförmedlingens intervjuundersökning som handlade om pensionsavgångar och rekrytering m fem år.

Varannan ung person kommer att uppleva en eller flera perioder av arbetslöshet. Att lyckas i skolan och att få kontakt med arbetslivet genom sommarjobb och praktik har därför stor betydelse för ungas etablering på arbetsmarknaden. Men det finns flera hinder för att unga ska kunna etablera sig. Många av de som redan gått i pension eller som är på väg från arbetsmarknaden kommer ganska väl att kunna kompenseras av att den stora ungdomskull som är födda runt 1990 uppnår förvärvsaktiva åldrar. Ett av problemen är när den befintliga arbetskraften ratar eller inte vill flytta till de arbeten som den avgående arbetskraften har lämnat efter sig. Problemet märks särskilt i gles- och landsbygdskommuner.

En annan viktig matchningsproblematik som har koppling till kunskapssamhället och utvecklingen i samhället är att allt fler människor inte ses som anställningsbara. Trösklarna för att få ett arbete har höjts samtidigt som fler har problem att leva upp till de krav som ställs. Antalet enklare inskolningsjobb har minskat samtidigt som kraven på att man ska ha utbildning har ökat. Detta är också ett problem för Jämtlands län där dels utbildningsnivån är relativt låg samtidigt som övergångsfrekvensen³⁰ är låg jämfört med andra län.

Tillväxtanalys beskriver i rapporten *Arbetskraftförsörjning i landsbygder* att det kommer att finnas brist på arbetskraft med gymnasial och eftergymnasial utbildning på landsbygden. Allt fler företag kräver lägst gymnasiekompetens vid nyanställningar. På den industriella sidan är tekniskt gymnasium allt mer ofta ett grundkrav. Samtidigt ökar antalet ungdomar som inte har slutfört gymnasiestudier och alltför få väljer teknisk utbildning. Trenden går i riktning mot att allt större andel av de arbetslösa saknar gymnasiekompetens. SKL:s rapport *Vägval för framtiden – utmaningar för det kommunala uppdraget mot 2020* (2010) skriver också om matchningsproblematiken mellan nyutbildade och pensionsavgångar på arbetsmarknaden.

I de senaste undersökningarna som bland annat Svenskt Näringsliv och Företagarna gjort i länet så signalerar företagen kompetensbrist som ett stort hinder för tillväxten³¹.

Viktigt med samverkan mellan olika aktörer i länet

Flera aktörer i olika samverkanskonstellationer arbetar lokalt och regionalt i länet för att förbättra förutsättningarna för kompetens- och arbetskraftsförsörjningen.³² Detta strategiskt, framtidsytande och långsiktiga arbete är viktigt för att undvika en situation där branscher bromsas för att de inte får tag på den kompetens de behöver. Frågor som måste ställas är vad

³⁰ Övergångsfrekvens = hur stor andel som påbörjat högskola 3 år efter gymnasiet.

³¹ <http://www.foretagarna.se/> : Småföretagsbarometern Hösten 2013 Jämtlands län,

<http://www.svensktnaringsliv.se/>, Företagarpanelen kvartal 3 2013 Jämtlands län

³² Ett exempel på ett Projekt som jobbar med denna fråga är Konkurrenslyftet. Läs mer på: <http://www.mynewsdesk.com/se/pressroom/konkurrenslyftet>

mer som kan göras? Vilka vägar är ännu oprövade? På vilket sätt kan arbetet intensifieras och påskyndas för att mildra negativa effekter av kompetensbrist?

Arbetsförmedlingarna i Jämtlands län är självklart både en central och regional aktör i arbetet med att förbättra förutsättningarna på arbetsmarknaden. Samtidigt är Arbetsförmedlingen helt beroende av samverkan med andra centrala och regionala aktörer och näringsliv för att uppnå resultat.

Bilagor

Bilaga 1. Metod och urval

Historia och syfte

Arbetsförmedlingen har gjort prognoser sedan 1960-talet och arbetssättet har sedan dess utvecklats kontinuerligt. Den nuvarande metodiken infördes i mitten av 1990-talet. Samtidigt infördes ett enhetligt intervjuformulär, men även därefter har vissa frågor utvecklats och antalet frågor har dessutom utökats något.

Syftet med prognosarbetet är att ge Arbetsförmedlingen detaljerad kunskap om läget och framtidsutsikterna på arbetsmarknaden, vilket är viktigt för förmedlingens arbete med vägledning. Prognosarbetet stöder på så sätt Arbetsförmedlingens kärnuppgift som är att matcha arbetssökande mot arbetsgivarnas rekryteringsbehov. Det sammanställda materialet är också ett viktigt underlag för planeringen av verksamheten på såväl lokal som central nivå. Ytterligare ett viktigt syfte med Arbetsförmedlingens prognoser är att informera och påverka externa aktörer. Arbetsförmedlingen publicerar en nationell samt 21 regionala prognoser två gånger per år, i juni och december.

Metod och undersökningens genomförande

Utgångspunkten för Arbetsförmedlingens prognoser är intervjuer med ett mycket stort antal privata och offentliga arbetsgivare. Intervjuerna görs av arbetsförmedlare och svaren inhämtas via dialog med arbetsgivarna vid ett besök eller per telefon. Motivet till detta arbetssätt är att den ansvarige arbetsförmedlaren ska ha möjlighet att ställa följdfrågor, bland annat för att minska risken för missförstånd kring frågornas syfte och innehåll.

Frågorna handlar bland annat om arbetsgivarnas bedömningar om efterfrågan på varor och tjänster. Vidare ställs frågor om företagens kapacitetsutnyttjande, antal anställda, rekryteringsbehov, bristyrken samt löneutveckling. På motsvarande sätt får de offentliga arbetsgivarna frågor om utvecklingen av sin verksamhet samt om eventuell övertalighet. Uppgifterna inhämtas under sekretesskydd enligt SFS 2009:400 (Offentlighets- och sekretesslagen) 28 kap 12§. Arbetsgivarna har dock ingen juridiskt bindande skyldighet att delta i Arbetsförmedlingens undersökning.

Resultaten av intervjuundersökningen utgör den viktigaste basen för prognosbedömningarna. En analys och sannolikhetsbedömning av svaren görs dock även på grundval av annan statistik och andra faktorer som påverkar utvecklingen på arbetsmarknaden. De prognossiffror som presenteras är således Arbetsförmedlingens egna slutsatser om den förväntade utvecklingen på arbetsmarknaden och i ekonomin.

Urval och svarsfrekvenser

Urvalet av arbetsställen³³ hämtas från Statistiska centralbyråns (SCB) företagsregister. Från och med 2013 innehåller urvalet arbetsställen med fem eller fler anställda. För arbetsställen med minst 100 anställda är undersökningen en totalundersökning. Urvalet är stratifierat utifrån näringsgren (SNI 2007), arbetsställets storlek och län. Samma urval används normalt vid två prognostillfällen innan det byts ut.

Det nuvarande urvalet är uppdelat i följande grupper. (1) Basurvalet, vilket utgör grunden för de analyser som görs på nationell och regional nivå. (2) Tilläggsurvalet, vilket är ett tillägg av arbetsställen som anpassas efter lokala behov. Inför varje intervjuomgång gör de lokala arbetsförmedlingarna en förberedande granskning av det aktuella urvalet av arbetsställen. Inga ändringar får dock göras i basurvalet bortsett från korrigeringar av eventuella direkta felaktigheter.

För att vara en urvalsundersökning är antalet intervjuade arbetsställen stort vilket gör att tillförlitligheten totalt sett bedöms som god. I den senaste undersökningen ingick 335 arbetsställen inom det privata näringslivet i Jämtlands län och svarsfrekvensen blev 76,4 procent. Det sker även intervjuer med representanter för olika verksamhetsområden i landets samtliga kommuner och landsting samt med ett antal statliga arbetsgivare. I den senaste undersökningen ingick 55 offentliga arbetsgivare i urvalet i Jämtlands län och svarsfrekvensen uppgick till 78,2 procent.

³³ Med arbetsställe avses ett företags lokala arbetsplats.

Bilaga 2. Definitioner

Arbetsförmedlingens konjunkturindikator

Arbetsförmedlingens konjunkturindikator mäter arbetsgivarnas förväntningar på efterfrågan. Indikatorn bygger på underlag från Arbetsförmedlingens intervjuundersökning och presenteras för det totala näringslivet. Indikatorn visar om arbetsgivarna förväntar sig att efterfrågan på deras varor och tjänster kommer att öka, minska eller vara oförändrad under de kommande 6 månaderna. Arbetsgivarnas bedömningar sammanställs sedan till nettotal (andelen arbetsställen som bedömer att efterfrågan på deras varor/tjänster kommer att öka minus andelen som bedömer att efterfrågan kommer att minska).

Arbetsförmedlingens intervjuundersökning genomförs två gånger per år. Undersökningen på våren genomförs under kvartal 2 och höstundersökningen under kvartal 4. Värden för kvartal 1 och kvartal 3 tas fram med hjälp av linjär interpolering. Därefter säsonggrenas nettotalen med X11-Arima för att sedan normaliseras så att medelvärde blir 0 och standardavvikelsen 1. De normaliserade serierna för industri, byggverksamhet och privata tjänster summeras sedan till en total med hjälp av ett viktsystem. Som vikter används förvärvsarbetande enligt RAMS i industrin, byggverksamhet och privata tjänster. I ett sista steg standardiseras tidsserien till en ny serie med medelvärde 100 och standardavvikelse 10. Tolkningen av konjunkturindikatorn blir således att värden över 100 visar ett starkare förväntningsläge än normalt och värden över 110 ett mycket starkare förväntningsläge än normalt. På motsvarande sätt visar värden under 100 ett svagare förväntningsläge än normalt och värden under 90 ett mycket svagare förväntningsläge än normalt.

Inskrivna arbetslösa

Inskrivna arbetslösa är summan av öppet arbetslösa och deltagare i program med aktivitetsstöd. Den arbetslöshetsstatistik som Arbetsförmedlingen redovisar är inte den officiella arbetslösheten utan den redovisas av Statistiska centralbyrån (SCB) i deras Arbetskraftsundersökning (AKU).

Registerbaserad arbetskraft

Den registerbaserade arbetskraften utgörs av:

1. Den förvärvsarbetande nattbefolkningen (enligt SCB:s Registerbaserade arbetsmarknadsstatistik, RAMS).
2. Öppet arbetslösa (inskrivna på Arbetsförmedlingen).
3. Personer i program med aktivitetsstöd (inskrivna på Arbetsförmedlingen).

Den registerbaserade arbetskraften används för att redovisa andelen arbetslösa i Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik. Samtliga uppgifter avser åldersgruppen 16-64 år.

Bilaga 3. Arbetslöshetens sammansättning

Inskrivna arbetslösa som andel av registerbaserad arbetskraft i respektive grupp, genomsnitt av kvartal 4 2013 och kvartal 1 2014, Jämtlands län

Kommun	Totalt 16-64 år	Kvin- nor	Män	Unga 18-24 år	Äldre 55-64 år	Inrikes födda	Utrikes födda	Utbildning		
								Förgym- nasial	Gym- nasial	Efter- gymnasi- al
Ragunda	11,2	10,0	12,2	23,5	7,9	8,8	39,8	25,7	9,0	7,3
Bräcke	9,3	7,9	10,5	20,1	6,3	6,8	34,6	21,3	7,5	6,6
Krokom	6,5	5,5	7,4	16,7	4,2	4,8	30,4	16,6	5,9	4,0
Strömsund	11,3	9,9	12,5	23,3	7,1	8,1	43,0	26,0	10,2	5,1
Åre	5,9	5,5	6,3	11,1	4,8	4,7	23,0	14,7	5,2	4,0
Berg	8,5	7,0	9,8	14,4	6,5	6,7	37,2	17,0	7,1	6,7
Härjedalen	8,0	6,5	9,3	18,0	5,8	5,9	32,1	17,8	6,7	4,9
Östersund	8,6	7,3	9,9	18,7	5,6	7,3	26,5	22,7	9,3	4,6
Länet	8,5	7,2	9,6	18,3	5,7	6,7	30,6	20,8	8,2	4,8
Riket	8,5	8,0	8,9	16,7	6,4	6,1	20,8	19,9	8,2	5,3

Källa:

Arbetsförmedlingen

Fakta om prognosen

Arbetsmarknadsutsikterna för Jämtlands län är en del av Arbetsförmedlingens prognosarbete. På vår webbplats arbetsformedlingen.se/prognoser hittar du arbetsmarknadsutsikter för samtliga län och för landet som helhet. De slutsatser som presenteras är Arbetsförmedlingens egna. Prognosmaterialet är fritt att användas och citeras med källhänvisning. Ansvarig utredare för denna prognos är Maria Salomonsson, telefon 010-487 67 19.

Vill du få mer information om framtidsutsikterna för ett speciellt yrke, rekommenderar vi vår webbapplikation *Yrkeskompassen*. Den uppdateras två gånger per år. Se arbetsformedlingen.se/yrkeskompassen. I den beskriver vi jobbmöjligheterna det närmaste året för nära 200 yrken. Dessa yrken täcker tillsammans cirka 80 procent av arbetsmarknaden. För drygt hälften av yrkena bedömer vi även jobbmöjligheterna de närmaste fem och tio åren.

I publikationen *Var finns jobben?* presenteras en sammanfattning av yrkesprognoserna per yrkesområde.

Nästa arbetsmarknadsprognos presenterar vi i december 2014.